



REZUMAT 4. **Programe de educație  
parentală pentru reducerea  
violenței împotriva copiilor  
și a femeilor:**  
Cum să măsurați schimbarea.

## Mulțumiri

Acest rezumat a fost redactat de Kate Doyle împreună cu Alessandra Guedes (UNICEF Innocenti), Christine Kolbe-Stuart (UNICEF), Clara Alemann (Equimundo), Lina Digolo (Prevention Collaborative), Lori Heise (Prevention Collaborative), Moa Schafer (UNICEF) și Ruti Levtoy (Prevention Collaborative).

Următoarele persoane au revizuit sau au oferit contribuții: Taveeshi Gupta de la Equimundo; Lauren Stephens de la Save the Children; Ann Willhoite, Chemba Raghavan, Emma Ferguson, Malvikha Manoj, Vania Alves, și Zeinab Hijazi at UNICEF; Beatrice Ogutu și Moureen Ochieng de la Investing in Children and their Societies (ICS-SP) Africa; Kathy Durand, Dominique Maidment, Ritha Nyiritunga, Rubina Singh, și Oluwatobiloba Ayodele de la Prevention Collaborative; și Katy Chadwick (consultantă independentă). Designul a fost realizat de Blossom.

Elaborarea acestui rezumat a fost finanțată de Fundația Oak printr-un grant acordat organizației „Prevention Collaborative”.

## Citarea sugerată

UNICEF Innocenti - Biroul Mondial de Cercetare și Previziune, Prevention Collaborative și Equimundo, Programe de educație parentală pentru reducerea violenței împotriva copiilor și a femeilor: Cum să măsurăm schimbarea. Rezumat 4, UNICEF Innocenti, Florența, 2025.

## Publicat de

### **UNICEF Innocenti - Biroul Mondial de Cercetare și Previziune**

Via degli Alfani, 58 50121, Florența, Italia Tel: (+39) 055 20 330

E-mail: [innocenti@unicef.org](mailto:innocenti@unicef.org)

Social media: @UNICEF Innocenti pe [Facebook](#), [Instagram](#), [LinkedIn](#) și [YouTube](#)

Site web: <https://www.unicef.org/innocenti/>

## În parteneriat cu

### **Prevention Collaborative**

E-mail: [support@prevention-collaborative.org](mailto:support@prevention-collaborative.org)

Social media: [Bluesky](#), [Facebook](#) și [LinkedIn](#)

Site web: [www.prevention-collaborative.org](http://www.prevention-collaborative.org)

### **Equimundo: Centrul pentru Masculinități și Justiție Socială**

1367 Connecticut Avenue NW, Ste 210

Washington, DC 20036

Social media: [X\(Twitter\)](#), [Facebook](#), [Instagram](#) și [LinkedIn](#)

Site web: [www.equimundo.org](http://www.equimundo.org)

# Introducere



© UNICEF

Programele de sprijin pentru părinți și îngrijitori sunt bine poziționate pentru a reduce violența împotriva copiilor și violența împotriva femeilor. Există un interes tot mai mare pentru adaptarea sau consolidarea programelor de educație parentală pentru a aborda ambele tipuri de violență, având în vedere factorii de risc comuni, apariția simultană frecventă și consecințele similare asupra sănătății fizice și mintale a copiilor și femeilor, asupra bunăstării lor psihosociale, precum și asupra dezvoltării copilului. Programele care au reușit să reducă ambele tipuri de violență adoptă adesea o abordare transformatoare de gen — lucrând cu femei și bărbați pentru a contesta normele de gen inegale și dinamica puterii și pentru a construi relații și competențe parentale care susțin familii mai echitabile, grijulii și nonviolente.<sup>1,2</sup> Acest rezumat este al patrulea dintr-o serie concepută pentru a sprijini practicienii în parentalitate în integrarea dimensiunii de gen și a prevenirii violenței în programele de educație parentală existente. Rezumatul își propune să sprijine practicienii în parentalitate în monitorizarea și evaluarea eficienței a programelor lor după parcurgerea procesului de integrare a dimensiunii de gen și a prevenirii violenței. Acesta se concentrează în principal pe aspecte de monitorizare și evaluare specifice genului și violenței, aspecte de programare care pot fi mai noi pentru practicienii în parentalitate — totuși, nu este un ghid cuprinzător privind modul de monitorizare și evaluare a programelor de parentalitate.

## Caseta 1. Subiectul principal al acestei serii: Programe de educație parentală pentru reducerea violenței împotriva copiilor și femeilor

Deși pentru a reduce expunerea copiilor la violența în familie este necesar să se lucreze cu persoane și familii, comunități, servicii și sisteme pentru a schimba atitudini, comportamente și norme, această serie evidențiază în mod intenționat programele de educație parentală. În multe comunități, programele de educație parentală ajung deja la părinți și îngrijitori. Dovezile sugerează că aceste programe pot fi consolidate pentru a reduce atât violența împotriva copiilor, cât și violența împotriva femeilor, precum și pentru a promova egalitatea de gen, pe lângă îmbunătățirea practicilor parentale și a rezultatelor pentru copii.

Seria de rezumate se concentrează pe:

- Cele mai frecvente forme de violență împotriva copiilor (VÎC) și violență împotriva femeilor (VÎF): disciplinare violentă din partea părinților și violență din partea partenerului intim (VPI), respectiv. Aceste tipuri de violență apar adesea simultan în familii și există dovezi care sugerează că programele de educație parentală pot reduce incidența acestora.
- Programe de educație parentală pentru părinții copiilor de vârstă fragedă, având în vedere beneficiile intervenției timpurii și disponibilitatea mai mare a dovezilor din aceste programe în ceea ce privește reducerea VÎC și VPI. Totuși, unele informații sunt aplicabile programelor pentru părinții copiilor mai mari și ai adolescenților.
- Părinții aflați în relații heterosexuale, întrucât dinamica de relație inegală de gen dintre femei și bărbați reprezintă un factor de risc pentru violența din partea partenerului intim, iar bărbații sunt principalii agresori. Deși violența în relațiile neheterosexuale — determinată, de asemenea, de dinamica de putere și control — nu face obiectul acestei serii, toți părinții și îngrijitorii, indiferent de sex, identitate de gen sau orientare sexuală, pot beneficia de programe de educație parentală concepute pentru a preveni violența și a promova medii de îngrijire protectoare pentru copii.

Folosim termenii „părinți” și „îngrijitori” pentru a ne referi la persoane cu un rol primar în îngrijirea copiilor, fie că sunt părinți biologici, adoptivi sau de plasament, bunici, alte rude sau tutori.

## Caseta 2. Programe de educație parentală transformatoare de gen pentru reducerea violenței în familie

Programele de educație parentală transformatoare de gen urmăresc în mod intenționat să abordeze cauzele profunde ale inegalităților bazate pe gen și să conteste sau să transforme rolurile de gen, normele și dezechilibrele de putere dăunătoare dintre femei și bărbați, fete și băieți.<sup>3</sup> Ele lucrează atât cu mame, cât și cu tați și îngrijitori pentru a promova relații grijulii, echitabile și interacțiuni nonviolente pentru întreaga familie.

Aceste programe urmăresc să transforme propriile atitudini și comportamente de gen ale părinților pentru a îmbunătăți relația de cuplu și a schimba modul în care părinții își cresc copiii. Pentru a face acest lucru, ele promovează reflecția critică și discuția privind atitudinile, normele și dinamica de putere inegale, precum și sprijină părinții să identifice beneficiile unor moduri de a fi mai echitabili. Acestea construiesc sau consolidează abilitățile de relaționare și de parentalitate pentru a îmbunătăți calitatea relațiilor dintre părinți și a relațiilor părinte-copil (de exemplu, comunicare, autoreglare emoțională, rezolvare a conflictelor, gestionare a stresului și disciplinare nonviolentă).

Alături de îmbunătățirea practicilor parentale, programele au adesea ca obiectiv multiple schimbări care pot aduce beneficii sănătății fizice și mintale, dezvoltării și bunăstării copiilor, cum ar fi:

- Relații părinte-copil și de cuplu grijulii, de sprijin și nonviolente
- Relații echitabile în care partenerii împărtășesc responsabilitatea îngrijirii și puterea de a lua decizii cu privire la relația lor, gospodăria și viața copiilor
- Capacitatea părinților/îngrijitorilor de a crește copiii cu aceeași grijă și cu oportunități egale de joacă, învățare și educație, fără stereotipuri de gen

Pentru o definiție mai amplă a programelor de educație parentală transformatoare de gen — inclusiv principiile lor comune, caracteristicile de implementare și conținutul acestor programe — consultați [Rezumatul nr. 2](#) din această serie.

# Considerații privind monitorizarea și evaluarea pentru programe de educație parentală transformatoare de gen

Monitorizarea și evaluarea (M&E)<sup>3</sup> sunt esențiale pentru implementarea cu succes a programului. Monitorizarea este procesul sistematic de colectare, analiză și utilizare a informațiilor pentru a urmări progresul implementării programului și a identifica probleme emergente și riscuri potențiale. Datele de monitorizare sunt prelucrate, analizate și comunicate în timp util pentru a le permite echipelor de implementare să rezolve problemele, să integreze lecțiile învățate și să adapteze programul la nevoile comunității.<sup>3,4</sup> Evaluarea reprezintă aprecierea sistematică a impactului programului și a proceselor de schimbare, concentrându-se pe schimbările la care a condus programul și pe lecțiile învățate din program. În această serie, ne referim la evaluarea impactului bazată pe cercetare, care este adesea realizată printr-un studiu de sine stătător condus de un partener extern sau realizat în colaborare cu acesta.<sup>3,4</sup> Acest tip de evaluare este mai complex și mai riguros și le poate permite părților interesate să atribuie modificările observate în rezultate programului în cauză.<sup>4</sup> Monitorizarea și evaluarea sunt strâns legate, dar diferă prin scop, momentul și modul în care constatările lor sunt utilizate și integrate în ciclul mai larg al programului (consultați [Caseta 3](#)).

După ce vă adaptați programul, M&E este esențial pentru a înțelege dacă modificările de program sunt implementate așa cum au fost concepute; dacă funcționează (sau nu) și pentru cine; și dacă și cum programul obține rezultatele așteptate pentru îngrijitori, copii și familii. Cu alte cuvinte: cât de bine sunt implementate noile componente ale programului de prevenire a violenței și a discriminării de gen și dacă acestea contribuie la îmbunătățirea rezultatelor de interes, cum ar fi îmbunătățirea relațiilor de gen și a practicilor parentale, precum și reducerea VÎCVÎF? În mod ideal, veți investiga, de asemenea, modul în care implementarea și impactul noii versiuni cu abordare transformatoare de gen a programului se compară cu cele ale programului original (acolo unde sunt disponibile date). Astfel de informații pot contribui la extinderea bazei de dovezi privind programele de educație parentală transformatoare de gen.

## Caseta 3. Monitorizare și evaluare

### MONITORIZARE

- Urmăriți progresul programului în raport cu obiectivele prestabilite (de exemplu, activități, rezultate, participare), pe parcursul implementării.
- Integrați colectarea și analiza de rutină a datelor în activitățile programului, utilizând instrumente precum formulare de raportare, registre de prezență, observații și sondaje periodice sau teste pre-post.
- Utilizați imediat cunoștințele dobândite pentru a efectua modificări „în timp real”, cu scopul de a adapta și consolida programul.
- Colectați date privind rezultatele, ținând cont că monitorizarea, de una singură, nu poate evalua impactul.
- Este de obicei realizată de personalul programului.

### EVALUARE

- Evaluează impactul programului (intenționat și neintenționat) asupra participanților într-un anumit moment și poate identifica procesele de schimbare.
- Adesea compară schimbările în timp (de exemplu, înainte și după program) și între diferite grupuri (de exemplu, participanți și neparticipanți).
- Implică un protocol detaliat care specifică concepția evaluării, rezultatele care urmează să fie evaluate și metodele.
- Generează constatări care oferă informații utile pentru implementarea viitoare a programului și pot contribui la extinderea bazei de date empirice.
- Este adesea realizată de sau în colaborare cu cercetători externi; poate fi realizată intern atunci când echipa programului include cercetători.

[Caseta 4](#) rezumă câteva bune practici generale în planificarea M&E. Următoarele considerații, specifice monitorizării și evaluării programului dumneavoastră de educație parentală cu o abordare transformatoare de gen, adaptat, vă pot fi utile în planificarea M&E:

- **Rețineți că monitorizarea este esențială.** Imediat după adaptarea programului, trebuie să vă asigurați că monitorizarea are prioritate față de evaluare, deoarece este crucial să înțelegeți dacă schimbările aduse pentru a integra dimensiunea de gen și violența funcționează și, dacă nu, de ce. Este nevoie de o monitorizare regulată și atentă pentru a evalua calitatea implementării programului și pentru a vă ajuta să ajustați direcția, dacă este necesar. Chiar dacă ați testat în prealabil modificările programului în timpul adaptării, este posibil să vă confrunțați în continuare cu provocări atunci când abordați pentru prima dată subiecte sensibile precum genul, raporturile de putere sau violența ori când implementați programul la scară mai largă sau în locații noi. În plus, lucrul cu părinții pentru a reduce violența și a contesta normele de gen înrădăcinate și dinamica de putere poate implica riscuri pentru copii și femei, inclusiv o creștere a violenței sau reacții negative din partea familiilor și comunităților (consultați [Rezumatul nr.3](#)). Atunci când nu sunt implementate corespunzător, programele pot consolida în mod neintenționat stereotipurile de gen sau dezechilibrele de putere — de exemplu, prin sporirea influenței și a controlului bărbaților asupra deciziilor care afectează femeile și fetele. Monitorizarea de rutină și atentă a acestor riscuri potențiale și

asigura că programul răspunde nevoilor emergente sau în evoluție și realităților programatice.

- **Integrați dimensiunea de gen în abordare.** Planurile și instrumentele de M&E trebuie să ia în considerare modul în care personalul programului, facilitatorii și participanții (îngrijitori și copii) pot resimți sau pot beneficia diferit de program, în funcție de sex sau identitate de gen. Cel puțin, instrumentele de M&E ar trebui să colecteze și să analizeze date dezagregate după sex sau identitate de gen (alături de vârstă, grupa de vârstă a copiilor sau alte caracteristici demografice importante care pot influența participarea la program sau impactul acestuia). Planul dumneavoastră de M&E ar trebui, de asemenea, să distingă clar rezultatele pe care doriți să le obțineți pentru îngrijitorii de sex masculin, în raport cu cei de sex feminin (de exemplu, o mai mare implicare în creșterea și îngrijirea copiilor în rândul bărbaților sau o participare sporită la deciziile gospodărești în rândul femeilor) și, acolo unde este relevant, pentru copii. În funcție de capacitatea echipei, de metodele și de dimensiunea eșantionului, puteți lua în considerare și evaluarea modului în care persoanele provenite din medii diferite beneficiază în mod diferit de programul dumneavoastră.
- **Evaluati valoarea adăugată a adaptărilor aduse programului.** Pe lângă măsurarea noilor rezultate, este esențial să evaluați dacă schimbările aduse programului aduc valoare adăugată implementării acestuia (de exemplu, îmbunătățirea recrutării sau a participării) sau consolidează rezultatele existente. De exemplu, implicarea taților și promovarea unei comunicări mai bune între parteneri pot facilita o dinamică mai bună a coparentalității, ceea ce ar putea sprijini adoptarea pe scară mai largă a practicilor parentale pozitive. În mod similar, abordarea VPI poate sprijini rezultate mai bune privind sănătatea mintală în rândul îngrijitoarelor. Rugați personalul și facilitatorii implicați în programul original să reflecteze asupra diferențelor pe care le observă în implementarea și impactul programului. Acolo unde este posibil, concepeți o evaluare bazată pe cercetare care să vă permită să comparați impactul programului ce include noul conținut privind genul și violența cu rezultatele obținute de programul în forma sa inițială. Acest lucru vă va ajuta să evaluați dacă noile componente sau abordări oferă valoare adăugată — aspect care poate fi explorat în continuare prin cercetare calitativă pentru a înțelege posibilele mecanisme de schimbare.
- **Valorificați expertiza și experiența multidisciplinară.** Este posibil să doriți să cooptați parteneri externi care au expertiză și experiență și care vă pot sprijini în conceperea și implementarea planurilor de M&E. Puteți învăța multe de la practicienii cu experiență în implementarea programelor transformatoare de gen. Contactați-i. Inspirați-vă din instrumentele de monitorizare și din evaluările programelor transformatoare de gen existente — indiferent dacă sunt sau nu programe de educație parentală — dar adaptați întotdeauna instrumentele și măsurile la programul și contextul dumneavoastră. Atunci când concepeți evaluarea impactului, cooptați parteneri care pot sprijini proiectarea cercetării, măsurarea, colectarea și/sau analiza datelor — aceștia pot acoperi lacunele de capacitate, pot sprijini echipa și pot oferi perspective utile asupra modalităților de a măsura și a surprinde impactul programului. Genul și violența sunt subiecte sensibile care necesită atenție atunci când se efectuează cercetări. Solicitați sfaturi și îndrumări de la persoane și organizații cu experiență în acest domeniu, care acționează în siguranță și etc. Dacă măsurați pentru prima dată nivelul de violență — fie împotriva copiilor, fie împotriva femeilor, fie împotriva ambelor categorii — asigurați-vă că măsurați și analizați aceste rezultate în conformitate cu practicile standard din domeniu. Doriți să generați dovezi care să permită compararea cu alte programe, pentru a vă contextualiza impactul și a consolida baza de dovezi.

## Caseta 4. Bune practici de M&E

- **Aliniați planurile de M&E la teoria schimbării.** Programul dumneavoastră trebuie să fie ghidat de o teorie solidă a schimbării, care să descrie rezultatele pe care le urmăriți pentru îngrijitori și copiii acestora, precum și căile prin care vor fi obținute aceste schimbări. Rezultatele și indicatorii din planul sau cadrul dumneavoastră de M&E ar trebui să se alinieze direct la teoria schimbării programului, pentru a orienta modul în care urmăriți implementarea activităților, rezultatele pe termen scurt și lung pe care le măsurați și în rândul cui le măsurați (de exemplu, părinți și îngrijitori).<sup>4</sup>
- **Implicați părțile interesate în conceperea sistemului de M&E.** Implicați facilitatorii programului, îngrijitorii, copiii, liderii comunitari și alte părți interesate (de exemplu, guvernul) în conceperea planului dumneavoastră de M&E. Aceste persoane vor fi direct implicate sau afectate de programul dumneavoastră ori pot avea un rol în luarea deciziilor legate de finanțarea sau extinderea acestuia. Asigurați-vă că planificați și alocați un buget pentru participarea lor. Implicarea lor va contribui la asigurarea că planurile și instrumentele de M&E sunt relevante pentru context și răspund diferitelor așteptări ale părților interesate, precum și nevoilor de dovezi.<sup>3</sup> Întrebați părțile interesate ce schimbări așteaptă de la programul dumneavoastră (de exemplu, cum arată, pentru ele, schimbarea transformatoare de gen) și ce riscuri sau provocări potențiale prevăd. De asemenea, întrebați de ce tip de dovezi au nevoie pentru a fi sigure că programul are un impact pozitiv. Părțile interesate vă pot spune, de asemenea, cum să comunicați cel mai bine constatările către publicuri diferite. Diferite părți interesate pot fi implicate prin comitete consultative sau grupuri de implicare și, acolo unde este cazul, pot participa la analiza, validarea sau diseminarea datelor.<sup>5</sup> Implicarea timpurie a părților interesate (în special a guvernului) poate facilita, de asemenea, acceptarea implementării programului și sprijinul pentru extinderea viitoare.
- **Apreciați diferitele abordări și tipuri de învățare.** Utilizarea mai multor metode de cercetare poate adăuga credibilitate, valoare și rigurozitate demersului dumneavoastră de M&E, indiferent de strategia aleasă. Diferitele metode de cercetare (de exemplu, cantitative, calitative, mixte) și modelele de evaluare (de exemplu, pre/post, cvasiexperimentale, experimentale) au avantaje și dezavantaje. Metoda potrivită va depinde de întrebările și necesitățile dumneavoastră de cercetare, de contextul programului și de resursele disponibile — inclusiv de expertiza pe care o aveți (sau pe care o puteți contracta) și cât de mult se cunoaște deja despre programul dumneavoastră.<sup>6</sup> Cercetarea calitativă este întotdeauna recomandată alături de evaluarea cantitativă pentru a ajuta la interpretarea și validarea constatărilor prin triangulare și pentru a evalua barierele de implementare, calitatea și beneficiile sau prejudiciile neașteptate.<sup>4,7</sup> Rezultatele cercetării formative pot, de asemenea, ajuta la contextualizarea rezultatelor evaluării (adică modul în care se schimbă atitudinile, practicile sau normele). Cunoștințele bazate pe practică, colectate prin sesiuni de reflecție sau mărturii ale personalului, pot clarifica contextul implementării programului și pot identifica învățăminte-cheie pentru a ghida implementarea ulterioară.

- **Asigurați-vă că concepția evaluării este „adecvată scopului”.** Deși acest rezumat nu abordează conceperea evaluării, este esențial să selectați o metodologie de cercetare adecvată capacității, resurselor, dimensiunii potențiale a eșantionului, calculelor privind amploarea efectului și intervalului de timp de care dispuneți. Metodologia de evaluare și nivelul de rigurozitate trebuie să corespundă stadiului actual de implementare a programului și nevoilor dumneavoastră în materie de dovezi. Luați în considerare tipul de date sau dovezi de care aveți nevoie în prezent (de exemplu, dacă doriți să înțelegeți fezabilitatea și acceptabilitatea unui proiect pilot sau aveți nevoie de date riguroase privind impactul). Dacă termenul-limită este deosebit de scurt sau bugetul este limitat, este recomandabil să investiți mai mult în monitorizarea atentă a programului (a calității, fidelității și riscurilor potențiale) decât în evaluarea riguroasă.
- **Utilizați și diseminați dovezile și cunoștințele dobândite.** Concluziile dumneavoastră privind M&E ar trebui utilizate în mod continuu pentru a fundamenta deciziile privind programul (de exemplu, ajustări ale programului sau, în cazuri rare, oprirea implementării, dacă programul dumneavoastră provoacă daune). Ar trebui să diseminați dovezile și rezultatele învățării către părțile interesate cheie (cum ar fi liderii comunitari), care ar putea fi deja implicate în proiectarea, analiza sau validarea cercetării. Diseminarea către practicieni, cercetători și donatori naționali și internaționali (prin conferințe, publicații sau seminare web) poate genera, de asemenea, cunoștințe cu privire la ceea ce funcționează în diferite contexte și poate contribui la consolidarea bazei de dovezi.



# Monitorizarea programelor de educație parentală transformatoare de gen

Investiți în monitorizare și acordați suficient timp pentru a încorpora cunoștințele dobândite. Organizațiile dedică adesea mai puțină energie și resurse monitorizării programelor, dar aceasta este esențială pentru o implementare de înaltă calitate. Monitorizarea capătă o importanță suplimentară în faza inițială de implementare a noului program de educație parentală transformatoare de gen. Când concepeți monitorizarea programului, rețineți:

- **Ar trebui să vă bazați pe instrumentele și sistemele de monitorizare existente.** Instrumentele și procesele dumneavoastră inițiale de monitorizare pot fi adaptate pentru a integra domenii noi și pot fi completate cu instrumente noi acolo unde este necesar. Adaptați instrumentele și procesele de monitorizare pentru a reflecta informațiile de care aveți nevoie pentru a evalua calitatea și fidelitatea implementării, pentru a vă asigura că adaptările funcționează și pentru a identifica potențialele riscuri sau provocări. Gândiți-vă ce date sunt necesare pentru a evalua dacă modificările pe care le-ați făcut sunt implementate conform intenției și dacă rezonază cu participanții la program. De exemplu, dacă implicați tați și îngrijitori de sex masculin pentru prima dată, asigurați-vă că instrumentele de monitorizare sunt concepute pentru a colecta date (de exemplu, date privind prezența și retenția bărbaților, comparativ cu femeile) și cunoștințe (de exemplu, ce funcționează cel mai bine pentru recrutarea taților) cu privire la implicarea bărbaților. Aceste date vă vor ajuta să evaluați dacă modificările aduse programului au fost suficiente pentru a recruta și reține cu succes tații sau dacă sunt necesare modificări suplimentare. Implicați părțile interesate locale în conceperea instrumentelor și planurilor de monitorizare, pentru a vă asigura că sunt fezabile și adecvate contextului.
- **Datele ar trebui să fie ușor de colectat, analizat și interpretat.** Monitorizarea ar trebui să fie un proces continuu, cu colectări și analize regulate, efectuate în timp util, pentru a vă permite modificări „în timp real” care să abordeze provocările și să îmbunătățească implementarea.<sup>8</sup> Prin urmare, acestea trebuie să fie disponibile în timp util pentru a asigura integrarea cunoștințelor în program. Evitați să complicați excesiv procesul. Proiectați instrumente și procese simple și eficiente, care furnizează date clare, livrate în timp util și utilizabile în practică. De exemplu, dispunerea de date privind prezența, după fiecare sesiune sau după câteva sesiuni, poate indica imediat dacă sunt recrutați puțini tați sau dacă mulți îngrijitori renunță după una-două sesiuni. Cu informații la timp, puteți investiga cauzele și puteți lua măsuri pentru remediere. De exemplu, feedbackul de la facilitatori și participanți poate sugera că simpla schimbare a orei sesiunilor de parentalitate poate asigura o participare și o retenție mai mare și poate readuce programul pe drumul cel bun. În mod similar, observațiile din sesiuni pot identifica facilitatori care nu se simt pe deplin confortabili cu conținutul privind genul sau pot oferi ocazia de a colecta feedbackul participanților privind conținutul și temele sesiunilor. Aceste informații pot fi utilizate pentru a organiza instruire de actualizare și mentorat sau pentru a modifica ori a integra conținut nou, după caz.

- **Monitorizarea și evaluarea sunt strâns legate.** După cum se subliniază în [Caseta 3](#), monitorizarea și evaluarea sunt strâns legate, dar distincte. Sistemele dumneavoastră de M&E ar trebui să „comunică între ele” pentru a permite un proces continuu de generare de dovezi și cunoștințe, folosit pentru îmbunătățirea programului.<sup>8</sup> Datele de monitorizare ar trebui să joace un rol-cheie în evaluarea programului — indicând ce anume evaluați și permițându-vă să contextualizați rezultatele evaluării. De exemplu, evaluarea poate arăta că programul nu a contribuit la reducerea VPI. Totuși, acest lucru poate să nu fie surprinzător dacă datele de monitorizare indică faptul că activitățile privind violența din curriculum au fost implementate în mod inconsistent, deoarece facilitatorii s-au simțit incomod sau au întâmpinat opoziție din partea participanților. Uneori, puteți colecta și date privind rezultatele ca parte a monitorizării de rutină (de exemplu, prin sondaje aplicate pre și post, privind atitudinile, cunoștințele sau practicile, derulate în afara unei evaluări formale a impactului). Datele de monitorizare vă pot ajuta, de asemenea, să înțelegeți factorii care împiedică sau sprijină implementarea reușită a programului, ceea ce poate orienta implementarea și extinderea viitoare.



# Domenii de monitorizare a implementării programului

Există mai multe domenii ale implementării programului pe care ați putea dori să le monitorizați. Această secțiune prezintă opt domenii pentru monitorizarea sesiunilor de grup de parentalitate sau a vizitelor la domiciliu — dintre care unele se pot aplica și componentelor de program la nivel comunitar mai larg (de exemplu, sesiuni de sensibilizare sau dialoguri comunitare). Fiecare domeniu include întrebări-cheie care pot fi relevante pentru evaluarea progresului implementării. Unele domenii pot fi mai puțin relevante sau fezabile în funcție de programul, contextul sau resursele dumneavoastră. Identificați întrebările-cheie și apoi analizați ce date sunt necesare pentru a răspunde la ele, pentru a ghida adaptarea și/sau elaborarea instrumentelor și proceselor de monitorizare. Poate fi nevoie de o varietate de instrumente și metode pentru a colecta datele potrivite. Nu uitați să păstrați lucrurile simple și să vă asigurați că instrumentele și procesele sunt capabile să colecteze și să analizeze, în mod fezabil, datele de care aveți nevoie pentru a răspunde la întrebările-cheie în timp util, pentru a preveni problemele sau a reduce riscurile (consultați [Caseta 5](#) despre colectarea datelor de monitorizare).

Implicați personalul și facilitatorii în elaborarea instrumentelor de monitorizare a programului și asigurați-vă că înțeleg de ce sunt necesare datele și cum vor fi utilizate. La fel ca în cazul conținutului programului, este util să testați în regim pilot instrumentele și să obțineți feedback de la utilizatori, pentru a vă asigura că acestea sunt clare, ușor de utilizat, că surprind datele necesare și că puteți face ajustări acolo unde este cazul. Odată dezvoltate, toți utilizatorii ar trebui să fie instruiți cu privire la modul de utilizare a acestora, la calendarul de colectare, raportare și analiză a datelor, precum și la rolurile și responsabilitățile individuale ale fiecăruia.



## Domeniul 1: Acoperirea și calitatea instruirii și a sprijinului acordat personalului și facilitatorilor

**Colectați date despre personal și orice alte persoane instruite pentru a facilita, superviza sau sprijini implementarea programului.** Aceasta include evaluarea măsurii în care instruirea le-a oferit cunoștințele, abilitățile și încrederea necesare, precum și capacitatea de a facilita, sprijini sau superviza implementarea programului. Dacă programul are conținut adaptat pentru îngrijitori și/sau copii de vârste diferite, este important, de asemenea, să monitorizați dacă facilitatorii sunt instruiți în mod adecvat pentru populația pe care o deservesc. Cel puțin, datele dumneavoastră ar trebui să fie dezagregate după sex sau identitate de gen — totodată, ar trebui să luați în considerare și alte caracteristici care pot fi importante pentru program și context (de exemplu, vârsta, educația, tipul de facilitator sau prestator de servicii, zona geografică). Astfel de informații sunt necesare pentru a evalua dacă instruirea aduce beneficii în mod egal tuturor și dacă anumite grupuri au nevoie de mai multă instruire sau sprijin. De exemplu, ați putea instrui mai multe tipuri de prestatori de servicii (de exemplu, prestatori de servicii în dezvoltarea timpurie a copiilor, asistenți sociali, prestatori de servicii de sănătate), dar să constatați că asistenții sociali se simt mai confortabili să faciliteze conținutul despre gen sau violență. Alternativ, este posibil ca facilitatorii dintr-o anumită locație să raporteze rezultate de instruire semnificativ mai bune — potențial din cauza diferențelor legate de persoana care a oferit instruirea sau de metodologia utilizată. Disponibilitatea datelor dezagregate poate oferi lecții esențiale pentru program și poate evidenția domenii pentru cercetări sau explorări suplimentare.

### **Întrebări sugerate pentru a evalua acoperirea și calitatea instruirii și sprijinului:**

- Câți membri ai personalului/supervizori/facilitatori au fost instruiți (și pentru cât timp)?
- Câți membri ai personalului/supervizori/facilitatori au primit instruire de perfecționare?
- Supervizorii/facilitatorii consideră că au abilitățile, cunoștințele și încrederea necesare pentru a implementa sau a superviza programul?
- Demonstrează facilitatorii cunoștințele și capacitatea de a implementa eficient programul dumneavoastră de educație parentală transformator de gen (de exemplu, printr-o evaluare externă)?
- Demonstrează supervizorii cunoștințele și capacitatea de a superviza eficient programul dumneavoastră de educație parentală transformator de gen (de exemplu, printr-o evaluare externă)?
- Unii supervizori/facilitatori au nevoie de sprijin sau formare suplimentară? Care dintre ei și ce fel de sprijin?
- Ce tipuri de supervizare de sprijin primesc facilitatorii (de exemplu, mentorat, vizite de observare, feedback constructiv) și cât de des?
- Consideră facilitatorii că supervizarea de sprijin este suficientă?
- Câți supervizori/facilitatori părăsesc programul și de ce?

## Domeniul 2: Impactul programului asupra personalului, facilitatorilor și supervizorilor

**Evaluați impactul implicării în program asupra atitudinilor, comportamentelor și stării de bine a personalului, facilitatorilor și/sau supervizorilor.** Aceste persoane sunt influențate și de normele sociale și de gen dominante și pot avea atitudini inechitabile din perspectiva genului sau pot susține violența împotriva copiilor sau a altor persoane. Atitudinile lor se pot schimba datorită participării la instruire (care, așa cum se menționează în [Rezumatul nr. 3](#), ar trebui să includă autoreflexie asupra propriilor atitudini privind rolurile de gen, violența etc.) și implementării programului. În unele cazuri, se poate schimba și comportamentul lor (de exemplu, o împărțire mai echitabilă a sarcinilor casnice sau a procesului de luare a deciziilor între facilitatori și propriii lor parteneri). Pot fi utilizate chestionare pentru a măsura atitudinile privind genul și violența (consultați [Anexa A](#) pentru instrumente de măsurare potențiale) și comportamentul (după caz) înainte și după instruire. În mod ideal, puteți măsura și schimbările în timp, evaluând modificările atitudinilor în timpul sau după implementarea programului. Acolo unde este fezabil, datele privind atitudinile pot fi colectate suficient de devreme pentru a fundamenta elaborarea instruirii personalului sau a facilitatorilor (de exemplu, prin chestionare privind cunoștințe, atitudini și practici [KAP]). Astfel de date pot fi utile și pentru evaluarea programului. Nu este surprinzător că cercetările sugerează că facilitatorii cu atitudini mai echitabile din perspectiva genului sunt asociați cu rezultate mai bune privind violența și genul pentru participanții la program.<sup>9</sup> Este posibil să doriți să analizați aceste asocieri în evaluarea programului — însă aceasta necesită instrumente de monitorizare care să vă permită asocierea participanților cu facilitatorii lor.

A facilita programe transformatoare de gen poate implica un cost emoțional pentru facilitatori. În același timp, poate aduce și un profund sentiment de împlinire personală. Puteți colecta date privind starea de bine a facilitatorilor pentru a evalua potențialele impacturi ale programului — atât negative (de exemplu, stres, epuizare profesională sau traumă vicariantă), cât și pozitive (de exemplu, relații îmbunătățite cu colegii sau comunitatea, împlinire personală, stimă de sine sau încredere). Astfel de date pot informa instruirea facilitatorilor, supervizarea de sprijin și strategiile de recrutare și retenție.

### ***Întrebări sugerate pentru a evalua impactul programului asupra personalului, facilitatorilor și supervizorilor:***

- Personalul/supervizorii/facilitatorii raportează atitudini de gen mai echitabile în urma instruirii și/sau a implementării programului?
- Personalul/supervizorii/facilitatorii raportează o acceptare mai scăzută a VÎC și/sau VÎF în urma instruirii și/sau a implementării programului?
- Personalul/supervizorii/facilitatorii raportează o schimbare pozitivă a comportamentului în urma instruirii și/sau a implementării programului?
- Personalul/supervizorii/facilitatorii au dificultăți în gestionarea volumului de muncă sau în echilibrarea acestuia cu celelalte responsabilități?
- Personalul/supervizorii/facilitatorii se confruntă cu reacții negative sau opoziție din partea participanților sau a membrilor comunității?
- Personalul/supervizorii/facilitatorii resimt vreun impact asupra sănătății mintale sau a stării de bine din cauza rolului lor în program?

## Domeniul 3: Acoperirea programului, prezența și retenția

**Colectați date privind câți părinți și copii beneficiază de programul dumneavoastră, cât de frecvent participă și dacă abandonează programul.** Este posibil să doriți să măsurați numărul de îngrijitori și/sau copii care participă la sesiuni sau la vizite la domiciliu, precum și numărul de copii implicați prin participarea părinților/îngrijitorilor la program. Registrele de prezență (pe hârtie sau în format digital) ar trebui să înregistreze numărul de participanți la fiecare sesiune. Cel puțin, datele privind prezența ar trebui să fie dezagregate în funcție de sexul sau identitatea de gen a participanților, vârsta copilului (copiilor) și, în mod ideal, vârsta și dizabilitatea îngrijitorului. În funcție de contextul și obiectivele programului, poate fi util să surprindeți și alte caracteristici ale participanților care pot influența recrutarea și retenția, cum ar fi starea civilă/parteneriatul, statutul socioeconomic, părinții pentru prima dată, părinții copiilor cu dizabilități, tipul de îngrijitor (de exemplu, părinte biologic, bunic/bunică, îngrijitor adoptiv) și locația geografică. În mod ideal, registrele vor corela datele privind prezența fiecărui participant cu facilitatorul și locația aferentă, pentru a vă permite să analizați dacă ratele de prezență și de retenție diferă în funcție de facilitator, locație sau alte caracteristici. Astfel de informații pot identifica *cine* participă (sau nu) și *cine* abandonează.

De exemplu, datele dumneavoastră ar putea arăta că, în pofida implicării bărbaților în program, tații (în special cei mai în vârstă) participă mai rar și sunt mai predispuși să abandoneze. Pentru a ajunge la această populație și a o păstra, ar putea fi necesare schimbări ale mesajelor de recrutare, ale programării sesiunilor, ale frecvenței sau ale locației. Un alt exemplu ar putea fi că participarea și retenția sunt mai mari în zonele în care liderii comunitari sunt mai implicați și mai susținători. Aceste date ar putea informa strategiile viitoare de implementare și recrutare. De asemenea, puteți solicita facilitatorilor (și participanților) feedback cu privire la recrutare și retenție, pentru a evidenția aspecte care nu sunt evidente în date. În timpul evaluării programului, datele privind participarea pot fi utilizate și pentru a evalua asocierile dintre ratele de participare (sau doza) și rezultatele și/sau impactul, acolo unde este fezabil.

### **Întrebări sugerate pentru a evalua acoperirea programului, prezența și retenția:**

- Câți părinți/îngrijitori sunt înscriși în program?
- Care este procentul părinților/îngrijitorilor care au întrunit criteriile de eligibilitate?
- Câți copii (și de ce vârste) au beneficiat indirect de program (prin participarea părinților/îngrijitorilor)?
- (*Dacă este relevant*), câți copii sunt înscriși în program?
- La câte sesiuni sau vizite la domiciliu au participat părinții/îngrijitorii (sau copiii), în medie?
- Primesc participanții stimulente (financiare sau materiale) conform planificării și la timp? Sunt acestea suficiente?
- Câți părinți/îngrijitori (sau copii) au abandonat programul?
- Ce factori i-au împiedicat pe participanți să ia parte sau să finalizeze programul?
- Au existat diferențe ale ratelor de prezență și de abandon între diferitele tipuri de părinți/îngrijitori?

## Domeniul 4: Calitatea și fidelitatea implementării programului

**Monitorizați calitatea și fidelitatea implementării programului.** Asigurați-vă că programul adaptat este implementat cu calitate și fidelitate și că personalul și facilitatorii respectă componentele de bază ale programului („ce” se livrează — conținutul și activitățile) și principiile sale („cum” se livrează programul).<sup>10</sup> Monitorizarea calității și fidelității este deosebit de importantă pentru programele de educație parentală transformatoare de gen, care au șanse reduse să producă schimbări individuale de atitudine și comportament dacă nu sunt implementate bine sau în conformitate cu principiile lor de bază (consultați [Rezumatul nr. 2](#)). Trebuie să vă asigurați că facilitatorii implementează conform planului noile elemente și conținutul programului. Evaluarea calității și fidelității programelor transformatoare de gen diferă de evaluarea altor tipuri de programe. Reflecția personalului și a facilitatorilor poate identifica caracteristicile sau elementele-cheie care, în opinia lor, indică calitatea și fidelitatea implementării pentru programul dumneavoastră. Acestea pot include: aranjarea locurilor care promovează echitatea între facilitatori și participanți; modelarea de către facilitatori, bărbați și femei, a unor relații de putere echitabile; precum și consolidarea de către facilitatori a mesajelor-cheie despre egalitatea de gen și putere.

Pot fi necesare mai multe instrumente și metode pentru a evalua calitatea și fidelitatea — inclusiv registre de prezență, observarea sesiunilor, formulare de feedback și ședințe periodice de reflecție cu personalul și facilitatorii — acestea putând, de asemenea, ajuta la identificarea principalelor provocări și bariere în calea calității și fidelității implementării. Monitorizarea continuă a calității și fidelității, precum și analiza datelor, sunt esențiale pentru înțelegerea implementării programului. De exemplu, este posibil ca facilitatorii să omită conținut esențial despre gen sau violență, deoarece se simt insuficient pregătiți să gestioneze întrebările dificile adresate de participanți în aceste sesiuni. Cu cât identificați mai devreme provocările de calitate sau fidelitate, cu atât mai bine și mai rapid le puteți aborda. Astfel de informații sunt esențiale pentru a contextualiza constatările evaluării, deoarece doriți să știți dacă lipsa unui impact demonstrat asupra rezultatelor-cheie reflectă o implementare deficitară și nu ineficacitatea programului.

### ***Întrebări sugerate pentru evaluarea calității și fidelității implementării:***

- Facilitatorii implementează sesiunile conform planificării (de exemplu, numărul, ordinea, durata și frecvența prevăzute)?
- Facilitatorii aduc materialele necesare la sesiuni (de exemplu, curriculumul, fișele de prezență, recuzita pentru activități și materialele vizuale)?
- Facilitatorii respectă conținutul curriculumului și mesajele transformatoare de gen?
- Sunt facilitatorii capabili să promoveze participarea egală între participanții la program și să gestioneze tensiunile sau dezacordurile?
- Facilitatorii modelează și/sau consolidează comportamente echitabile din perspectiva genului în cadrul sesiunilor?
- Materialele și resursele necesare pentru implementarea programului sunt oferite facilitatorilor la timp și sunt suficiente?
- Sunt facilitatorii remunerați în mod adecvat și la timp?
- Facilitatorii completează instrumentele de monitorizare a programului conform prevederilor?
- Care sunt sesiunile sau activitățile considerate de facilitatori ca fiind cele mai dificile de implementat (și de ce)?
- Alte componente sau activități ale programului (de exemplu, transferuri de numerar, sensibilizare) sunt implementate conform planului?

## Domeniul 5: Acceptabilitatea și rezonanța programului

**Monitorizați dacă programul dumneavoastră este acceptat și rezonază cu participanții la program, facilitatorii și părțile interesate-cheie.** Colectați informații în timpul și după implementare pentru a înțelege cum percep participanții (îngrijitoare și îngrijitori și, după caz, copiii) programul dumneavoastră adaptat și dacă consideră că acesta are impactul dorit. Feedbackul din partea participanților și facilitatorilor poate oferi perspective pentru a îmbunătăți modul în care programul este trăit și perceput. De exemplu, îngrijitoarele (precum și îngrijitorii) pot aprecia programul, dar pot sugera că s-ar simți mai confortabil să vorbească deschis dacă anumite sesiuni ar fi desfășurate separat pentru femei și bărbați. Acolo unde este posibil, ar trebui să întrebați și părțile interesate din comunitate despre percepțiile lor privind programul. De exemplu, ați putea constata că membrii comunității au auzit informații eronate despre program; acest lucru ar putea duce la reacții ostile față de participanții la program sau față de facilitatori (de exemplu, tachinări, ostracizare sau chiar mai rău) sau ar putea descuraja noii participanți să se alăture. Identificarea din timp a acestor percepții poate orienta acțiuni de atenuare sau depășire a potențialelor provocări.

### **Întrebări sugerate pentru evaluarea acceptabilității și rezonanței programului:**

- Cum percep personalul și/sau facilitatorii programul?
- Personalul și/sau facilitatorii (dacă sunt aceiași ca înainte de adaptarea programului) consideră că adaptările programului funcționează și produc impactul dorit?
- Cum percep participanții programul?
- Ce aspecte ale programului le plac cel mai mult și cel mai puțin participanților?
- Există diferențe între diverse grupuri de participanți (de exemplu, îngrijitori bărbați față de îngrijitoare, îngrijitori tineri față de îngrijitori în vârstă)?
- (După caz) Se simt femeile și bărbații confortabil să participe împreună la unele sau la toate sesiunile?
- (După caz) Se simt copiii confortabil să participe la sesiuni (fie separat, fie împreună cu îngrijitorii lor)?
- Cum percepe comunitatea în ansamblu acest program?

## Domeniul 6: Trimitere către servicii suplimentare sau sprijin

### **Monitorizați referirile copiilor și/sau îngrijitorilor către servicii sau sprijin suplimentar și verificați dacă căile de referire funcționează așa cum este prevăzut.<sup>b</sup>**

Este posibil ca în programul dumneavoastră să existe femei (sau copii) care sunt victime ale violenței (sau au nevoie de alte tipuri de sprijin) și doresc să fie referite către servicii suplimentare. Pe parcursul adaptării programului, ar fi trebuit să dezvoltați sau să actualizați procesele și căile de referire. Este esențial să monitorizați câți participanți la program sunt referiți către servicii suplimentare (și către care servicii) pentru a înțelege în ce măsură are loc referirea și care este nivelul cererii. Ședințele periodice de reflecție cu facilitatorii pot oferi informații despre modul în care funcționează procesele de referire și dacă este nevoie de efort suplimentar pentru a le îmbunătăți. De exemplu, feedback-ul de la facilitatori poate indica schimbări în disponibilitatea serviciilor, o lipsă de claritate privind procesele de referire sau lipsa de reacție din partea unor prestatori de servicii. Astfel de informații pot fi folosite pentru a consolida procesele și căile de referire. O atenție specială trebuie acordată persoanelor care pot fi expuse unui risc deosebit de mare de violență, cum ar fi copiii cu dizabilități, pentru a permite identificarea, screening-ul și referirea timpurie.

#### ***Întrebări sugerate pentru evaluarea procesului de referire către servicii sau sprijin suplimentar:***

- Câți îngrijitori sau copii sunt referiți și către care servicii?
- Au fost făcute toate referirile cu consimțământul participantului (sau al părintelui)?
- Facilitatorii cunosc căile de referire și se simt pregătiți să facă referiri (de exemplu, știu când și cum să procedeze)?
- Funcționează procesul de referire așa cum a fost intenționat?
- Cu ce provocări (dacă există) se confruntă personalul sau facilitatorii atunci când îi referă pe participanții la program către servicii suplimentare?
- Ce provocări (dacă există) întâmpină îngrijitorii sau copiii referiți în accesarea serviciilor suplimentare?

## Domeniul 7: Obligații legale de raportare și impactul acestora

**În contexte în care există obligații legale de raportare, urmăriți orice raportări referitoare la participanții la program făcute către autoritățile locale.<sup>6</sup>**

Documentați când, de ce și cui i-a fost făcută raportarea — și asigurați-vă că aceste informații sunt stocate în siguranță și păstrate confidențiale. După cum se menționează în [Rezumatul nr. 3](#), raportarea expunerii copiilor la violență în familie poate avea efecte negative asupra copiilor și asupra mamelor sau îngrijitoarelor lor. Este important să monitorizați dacă apar consecințe potențiale pentru participanții la program din cauza măsurilor de raportare obligatorie. Acest lucru poate fi realizat prin personalul de conducere, care, împreună cu personalul sau facilitatorii implicați, reanalizează procesul pentru a-l îmbunătăți astfel încât să respecte mai bine obligațiile legale de raportare, protejând totodată interesul superior al copiilor și al îngrijitoarelor lor.<sup>2</sup>

**Adresați-vă aceste întrebări pentru a evalua obligațiile legale de raportare și impactul acestora:**

- Câți copii au fost raportați și către care autorități locale, și de către cine?
- Rapoartele au fost întocmite în timp util și în mod profesionist?
- Procesul de raportare a fost clar?
- Acolo unde este fezabil, personalul a monitorizat rezultatele raportării obligatorii privind copiii și familiile acestora?



## Domeniul 8: Riscuri potențiale și consecințe neintenționate

### **Monitorizați riscurile potențiale pentru participanți și facilitatori legate de implementarea programului și urmăriți strategiile de atenuare a riscurilor.**

Contestarea normelor de gen inechitabile și a dinamicii de putere nu este lipsită de riscuri. Programele, în special atunci când nu sunt implementate corespunzător, pot avea consecințe neintenționate pentru participanții la program și/sau pentru facilitatori. Riscurile pot include intensificarea violenței, atitudini mai inechitabile și rezistență sau reacții negative din partea membrilor familiei sau comunității.<sup>2,3,11</sup> Monitorizarea prezenței riscurilor potențiale sau a consecințelor neintenționate identificate în timpul adaptării programului ar trebui să constituie o componentă esențială a activităților dumneavoastră de monitorizare (și evaluare).<sup>2,3</sup> Este important să aflați rapid dacă astfel de riscuri apar, dacă strategiile de atenuare pe care le-ați pus în aplicare sunt implementate și de ce ar putea să nu funcționeze. Acest lucru include documentarea măsurilor luate de facilitatori și personal pentru a aborda orice riscuri observate.

Colectați în mod regulat feedback-ul de la facilitatorii programului cu privire la orice prejudecii, consecințe sau reacții de respingere pe care le observă, despre care aud de la participanții la program sau de la membrii comunității ori pe care le bănuiesc că ar putea avea loc. Proiectați instrumente și procese de M&E pentru a colecta astfel de informații și asigurați-vă că personalul și facilitatorii înțeleg importanța colectării lor. În unele contexte, facilitatorii pot fi deosebit de stânjeniți sau temători să raporteze impacturi negative. În astfel de cazuri, existența unor canale anonime de raportare poate fi utilă. De asemenea, puteți întreba participanții la program despre orice schimbări negative sau pozitive pe care le experimentează din cauza programului, fie în timpul vizitelor la grupurile de părinți, fie prin cercetări calitative. Cercetarea calitativă poate ajuta, de asemenea, la identificarea motivelor pentru care apar astfel de riscuri sau consecințe neintenționate — ceea ce poate contribui la modificarea programului pentru a le reduce sau (dacă este posibil) a le elimina în viitor. Evaluarea programului ar trebui, de asemenea, să analizeze impactul riscurilor potențiale sau prezența consecințelor neintenționate.

### **Întrebări sugerate pentru a evalua riscurile potențiale și consecințele neintenționate:**

- Au raportat facilitatorii (sau participanții) prejudecii sau alte consecințe legate de participarea la program?
- Ce tipuri de riscuri, efecte negative sau evenimente adverse se înregistrează?
- Se confruntă facilitatorii și/sau participanții cu vreo reacție de respingere din partea membrilor familiei sau ai comunității din cauza participării la program?
- Personalul, facilitatorii sau participanții consideră că programul are consecințe neintenționate (și, dacă da, care sunt acestea și pentru cine)?
- Este planul de management al riscurilor implementat conform planificării? Dacă nu, care sunt provocările întâmpinate în implementare?

## Caseta 5. Colectarea datelor de monitorizare

Pentru colectarea datelor cantitative și calitative necesare monitorizării implementării programului se pot utiliza diferite instrumente și metode. Optați pentru instrumente simple, care furnizează date ușor de interpretat și de pus în practică. Datele pot fi colectate în persoană sau de la distanță și pot fi înregistrate pe hârtie ori pe dispozitive electronice (tabletă, calculator sau telefon) și transmise, după caz, prin SMS, WhatsApp sau Telegram. Instrumentele și metodele obișnuite includ:

- Formulare de prezență pentru instruirii sau ședințe de educație parentală (participanți, ședință, dată, durată)
- Formulare de feedback pentru instruirii sau autoevaluări
- Sondaje aplicate înainte și după (completate de personal, facilitatori, participanți)
- Evaluări ale competențelor facilitatorilor (completate de către formatori sau personal)
- Rapoarte privind instruirile și implementarea programului
- Formulare de înscriere sau admitere în grupul de părinți sau pentru vizitele la domiciliu (de exemplu, numărul de participanți, informații demografice de bază și date de contact)
- Jurnale ale vizitelor la domiciliu (de exemplu, participanți, ședință, dată, durată)
- Formulare de feedback pentru ședințe (de exemplu, ce a mers bine și ce a mers mai puțin bine, provocări-cheie)
- Formulare de observație sau liste de verificare pentru ședințe sau vizite la domiciliu (de exemplu, elemente de bază pentru evaluarea calității și/sau fidelității)
- Sondaje rapide cu facilitatorii sau supervizorii (prin telefon sau mesaje text)
- Întâlniri periodice de reflecție cu facilitatorii sau supervizorii, ghidate de întrebări-cheie (de exemplu, ce funcționează bine și ce nu funcționează, eventualele provocări sau modificări necesare ale programului)
- Întâlniri periodice de reflecție cu personalul, ghidate de întrebări-cheie (de exemplu, ce funcționează bine și ce nu funcționează, eventualele provocări sau modificări necesare ale programului)
- Discuții în grupuri de discuție focalizată (focus grupuri) sau interviuri aprofundate cu facilitatorii și/sau participanții: la început, pentru a evalua dacă adaptările funcționează, și după implementare, ca parte a evaluării programului.
- Formulare de referire
- Formulare de raportare obligatorie
- Formulare de plată a stimulentei financiare sau materiale
- Rapoarte privind implementarea programului și rapoarte financiare
- Feedback colectat prin orice canale de raportare anonime (de exemplu, linie telefonică directă, SMS, cutie de feedback comunitară)

# Evaluarea programelor de educație parentală transformatoare de gen

Evaluarea impactului este esențială pentru a înțelege dacă adaptările pe care le-ați făcut pentru a integra prevenirea violenței și egalitatea de gen conduc la îmbunătățiri în viața îngrijitorilor, copiilor și familiilor. O evaluare oferă, de asemenea, informații valoroase despre domeniile care necesită îmbunătățiri; aceste informații pot sta la baza modificărilor și a implementării ulterioare. Cu toate acestea, evaluarea impactului este adesea intensivă și costisitoare, iar nu toate programele sunt pregătite sau adecvate pentru evaluarea eficacității lor.<sup>4</sup> Trebuie să evaluați dacă programul dumneavoastră este pregătit pentru o evaluare a impactului. Cel mai bine este să faceți acest lucru după ce sunteți sigur că programul este implementat conform intenției — adică conținutul este clar, ați rezolvat orice probleme de implementare și aveți resursele necesare pentru aceasta. În faza inițială de implementare a programului revizuit, concentrarea pe monitorizare vă va permite să faceți ajustări „în timp real”, în cursul cărora puteți colecta, totodată, informații despre rezultate, discutând cu facilitatorii și participanții. Odată ce aceste ajustări au fost făcute, puteți planifica o evaluare a impactului cu următorul grup de participanți la program. Când planificați evaluarea programului, rețineți:

- **Folosiți teoria schimbării pentru a selecta rezultatele de măsurat.** Analizați cu atenție ce rezultate sunt realiste și cum veți măsura schimbarea, ținând cont de perioada de implementare și evaluare. Nu măsurați ceva doar pentru că un alt program cu abordare transformatoare de gen a făcut acest lucru. Întrebați-vă dacă programul dumneavoastră vizează direct schimbări în anumite atitudini sau comportamente sau dacă acestea pot fi influențate prin alte schimbări în obiectivele programului dumneavoastră (de exemplu, reducerea VPI poate îmbunătăți sănătatea mintală a femeilor chiar dacă programul nu se concentrează în mod specific pe sănătatea mintală). Luați în considerare alocarea unor resurse suplimentare pentru a explora impactul noilor componente ale programului, inclusiv VÎC și/sau VÎF. Stabiliți prioritățile — măsurarea violenței în moduri sigure și comparabile necesită timp și resurse semnificative, în timp ce alte domenii (de exemplu, calitatea relației de cuplu) pot fi măsurate în moduri mai simple.
- **Explorați mecanismele de schimbare prin cercetare calitativă.** Realizarea de cercetări calitative cu participanții la program este extrem de benefică, indiferent de modelul de evaluare utilizat (de exemplu, sondaje pre/post, studii cvasiexperimentale sau studii controlate randomizate). Interviuurile în profunzime și discuțiile în grupuri focus nu doar că pot surprinde impactul, ci pot și clarifica modul în care acesta este obținut (adică mecanismele sau căile schimbării).<sup>3</sup> Cercetarea calitativă vă poate ajuta să înțelegeți modul în care programul conduce sau nu la schimbări-cheie de atitudine sau comportament; modul în care aceste schimbări pot funcționa în sinergie; și dacă aceste rezultate sunt susceptibile de a fi menținute după încheierea programului. De asemenea, vă poate ajuta să înțelegeți contextul implementării programului, ceea ce poate explica de ce anumite schimbări au fost sau nu au fost observate (de exemplu, din cauza calității sau consecvenței slabe a implementării). Cercetarea calitativă poate explora, de

asemenea, cum trăiesc participanții programul, ce apreciază cel mai mult și cel mai puțin și ce beneficii sau provocări percep ca urmare a schimbării relațiilor sau a practicilor de parentalitate, inclusiv cele mai semnificative povești ale schimbării.

- **Respectați liniile directoare etice dacă măsurați nivelul de violență.**

Cercetarea privind VÎC și VÎF implică provocări etice și de siguranță specifice care trebuie analizate cu atenție. Este imperativ să urmați liniile directoare etice internaționale pentru a minimiza potențialele riscuri de vătămare și a prioritiza siguranța fizică și emoțională a femeilor și copiilor implicați în cercetarea cu privire la programul dumneavoastră.<sup>3,5</sup> Consultați [Caseta 6](#) privind considerațiile etice referitoare la colectarea datelor despre violență și „Resurse recomandate” de la sfârșitul acestui rezumat. Acest lucru este esențial pentru a asigura o abordare „a nu face rău” în centrul programelor transformatoare de gen. *Nu* trebuie să colectați date despre experiențele de VÎF sau VÎC dacă nu aveți capacitatea de a respecta liniile directoare internaționale privind modul de a face acest lucru în siguranță. În astfel de cazuri, puteți măsura rezultate intermediare sau mecanisme ale schimbării (de exemplu, atitudini privind genul și violența, comunicarea).

- **Selectați, instruiți și sprijiniți cu atenție persoanele care colectează date.**

Adresarea de întrebări participanților la studiu despre violență sau alte subiecte sensibile, precum dinamica relației, poate provoca suferință și disconfort, alături de alte potențiale vătămări. Cei care colectează date pentru evaluarea programului dumneavoastră au nevoie de instruire specifică privind genul și violența (chiar și atunci când nu întrebă direct despre violență), precum și privind modul de a-și depăși propriile prejudecăți și stereotipuri. Aceasta include crearea unui spațiu în care persoanele care colectează date să reflecteze asupra propriilor atitudini față de gen și violență. Include, de asemenea, instruire privind modul de a adresa întrebări despre subiecte sensibile și modul de a răspunde la situații de suferință. Toți cei implicați în colectarea datelor trebuie instruiți privind confidențialitatea, protecția datelor, riscurile potențiale de vătămare, procedurile de referire și, acolo unde este cazul, cerințele de raportare obligatorie. Persoanele care colectează date trebuie, de asemenea, sprijinite în gestionarea oricărei traume vicare sau secundare pe care o pot experimenta ascultând experiențele altora legate de violență.<sup>12,13</sup>



## Caseta 6. Considerații etice privind colectarea datelor despre violență

INSPIRE: șapte strategii pentru a stopa violența împotriva copiilor și Ghidul de monitorizare și evaluare (M&E) al cadrului RESPECT evidențiază considerațiile etice-cheie pentru cercetarea VÎC și, respectiv, VÎF. Multe sunt aplicabile evaluării programelor de educație parentală concepute pentru a reduce ambele tipuri de violență:

- **Asigurați o cercetare solidă din punct de vedere metodologic.** Cercetările concepute și implementate în mod deficitar pot expune femeile și copiii la riscuri de vătămare, pot produce date de calitate slabă (ceea ce poate dăuna programului) și pot irosi resurse. Este esențial să vă asigurați că studiul dumneavoastră este solid din punct de vedere metodologic. Utilizați măsuri și metode validate pentru măsurarea disciplinării violente și/ sau a VPI. Selectați instrumente care s-au dovedit capabile să surprindă adecvat aceste rezultate (și, în mod ideal, au fost contextualizate sau testate în contextul dumneavoastră). Asigurați-vă că cercetătorii sunt instruiți să aplice instrumentele corect și în siguranță și că datele sunt analizate și interpretate în mod standardizat, pentru a permite compararea cu alte programe.
- **Acordați prioritate siguranței participanților.** Consimțământul informat, confidențialitatea și viața privată sunt esențiale pentru protejarea participanților la cercetare. Scopul și eventualele riscuri (sau beneficii) ale participării la studiu trebuie explicate participanților într-un limbaj pe care îl înțeleg și într-un mod adecvat vârstei lor. Adulții trebuie să-și dea consimțământul informat, iar dacă colectați date direct de la copii, este necesar acordul lor voluntar în paralel cu consimțământul părintelui. Participanții trebuie să știe că participarea la studiu este voluntară — au dreptul să refuze să participe sau să se retragă oricând, fără consecințe. Confidențialitatea trebuie asigurată înainte, în timpul și după colectarea datelor. Aceasta include stocarea datelor în condiții de siguranță (în dulapuri încuiate și/sau fișiere protejate prin parolă) și separat de numele participanților și de datele de identificare.
- **Minimizați și atenuați riscul de suferință și vătămare.** Participanții la studiu pot resimți disconfort și suferință în timpul colectării datelor. Este esențial să planificați măsuri de atenuare a suferinței și a riscului de vătămare pentru participanți și pentru echipa de cercetare, care poate suferi traumă vicariantă. De asemenea, femeile și copiii pot fi expuși unui risc dacă participarea lor la studiu devine cunoscută, în special dacă sunt suspectați că au sesizat cazuri de violență. Implicați părțile interesate relevante (de exemplu, organizații de femei, organizații ale supraviețuitoarelor, asistenți sociali pentru copii, avocați ai copilului, poliție) pentru a ajuta la identificarea potențialelor riscuri pentru femei și/sau copii și a modalităților de atenuare a acestora. Urmați ghidurile privind momentul și modul de a întreba despre experiențe de violență atunci când concepeți instrumentele studiului (consultați *Resurse recomandate*). Asigurați-vă că colecții de date sunt instruiți în mod adecvat cu privire la efectele posibile ale participării la studiu asupra victimelor/ supraviețuitorilor violenței, precum și despre cum să pună întrebări într-o manieră încurajatoare, fără a judeca, și cum să răspundă la suferință sau să încheie un interviu, dacă este necesar.

- **Asigurați referirea către servicii sau sprijin suplimentar.** Când ați adaptat programul pentru a integra genul și violența, ar fi trebuit să cartografiați serviciile disponibile și să stabiliți căi de referire (consultați [Casetă nr.3](#)). Este posibil să fie nevoie să actualizați aceste căi de referire în etapa evaluării programului, în special dacă veți colecta date în comunități în care programul nu funcționează (adică un grup de control). Echipa de cercetare și colecții de date trebuie să dispună de informații actualizate despre serviciile disponibile local pentru copii, femei și familii (de exemplu, sănătate, justiție, servicii sociale, organizații de femei) și despre momentul și modul de realizare a referirilor (cu consimțământul acestora). Organizația Mondială a Sănătății (OMS) sugerează că, acolo unde există puține servicii, poate fi necesar să creați mecanisme de sprijin pe termen scurt și ar trebui să luați în considerare prezența, în timpul colectării datelor, a unui consilier instruit, cu experiență de lucru cu femei și/sau copii, pentru a oferi sprijin imediat participanților (și colecțiilor de date), dacă este necesar.<sup>3</sup> Acolo unde nu există servicii de referire, cercetătorii au obligația etică de a se asigura că echipa de cercetare are capacitatea de a gestiona situații de criză, inclusiv consiliere în situații de criză și planificarea siguranței.<sup>3</sup>
- **Gestionați obligațiile de raportare obligatorie.** În anumite contexte, raportarea obligatorie este impusă dacă, în timpul colectării datelor, se constată expunerea copiilor la violență. Acest lucru poate avea consecințe pentru participanții la studiu și poate reduce acuratețea datelor dacă persoanele se tem să dezvăluie experiențele de violență sau comiterea unor acte de violență. Pe parcursul adaptării, ați reflectat asupra modului optim de gestionare a raportării obligatorii, într-un mod care să susțină interesul superior al copilului și al mamelor sau al îngrijitoarelor (consultați [Rezumatul nr. 3](#)). Implicați echipa de cercetare și de program pentru a reflecta asupra posibilităților beneficii și riscuri ale raportării obligatorii și asupra modului în care acestea pot fi echilibrate în contextul cultural și juridic.<sup>5</sup> În unele contexte, organismele de etică în cercetare pot acorda o scutire de la raportarea obligatorie pentru a sprijini date de înaltă calitate, precise. Informați participanții la cercetare, înainte de înscriere, cu privire la orice cerințe de raportare și implicațiile acestora (de exemplu, situațiile în care obligația de raportare prevalează asupra confidențialității) și asigurați-vă că echipa de studiu este instruită în mod adecvat cu privire la cerințele și procesul de raportare.



# Rezultate potențiale de evaluat

Programele de educație parentală evaluează, de obicei, impactul asupra cunoștințelor și practicilor de parentalitate, asupra relațiilor părinte-copil și măsura în care programele conduc la rezultate îmbunătățite, adecvate vârstei, în dezvoltarea copiilor.<sup>d</sup> Veți dori să continuați măsurarea acestor rezultate după integrarea componentei de gen și a prevenirii violenței în program. În această secțiune, evidențiem rezultate suplimentare pe care le puteți măsura pentru a evalua impactul noilor componente ale programului legate de gen și de prevenirea violenței. Ați putea să evaluați impactul asupra unora sau tuturor acestor rezultate. Pentru unele rezultate există modalități standard sau recomandate de măsurare (de exemplu, disciplină violentă și violența partenerului intim — VPI), în timp ce altele pot să nu aibă măsuri standard, în special cele validate în Sudul global (consultați [Anexa A](#) pentru instrumente și măsuri recomandate/potențiale). Utilizarea măsurilor standardizate este importantă pentru a permite comparații între programe și contexte. Totuși, la selectarea măsurilor este esențial să vă asigurați că sunt relevante pentru contextul programului dumneavoastră. Este posibil să fie nevoie să adaptați măsurile standardizate pentru a reflecta mai bine realitățile trăite ale participanților la program.

- **Atitudini privind rolurile de gen și acceptabilitatea violenței.** Măsurați schimbările în atitudinile îngrijitorilor privind rolurile de gen, inclusiv rolurile bărbaților și femeilor în creșterea copiilor, îngrijirea acestora, sarcinile gospodărești și luarea deciziilor în familie. Instrumentele și itemii de atitudine ar trebui să fie relevanți pentru contextul dumneavoastră și aleși astfel încât să reflecte conținutul programului. De exemplu, scalele de atitudini privind genul includ adesea afirmații despre rolurile bărbaților și femeilor în sănătatea sexuală și reproductivă — care pot fi sau nu relevante pentru program. Puteți, de asemenea, să măsurați schimbările în atitudinile de acceptare sau justificare a VPI. Aceasta presupune adesea să întrebați participanții dacă violența din partea partenerului este justificată în anumite circumstanțe, dar poate viza și atitudinile față de violența împotriva femeilor (VÎF), în sens mai larg. De asemenea, puteți evalua dacă îngrijitorii consideră pedepsele aspre sau corporale aplicate copiilor acceptabile ori necesare pentru creșterea lor. Atitudinile ar trebui măsurate înainte și după participarea la program. Cu toate acestea, schimbările de atitudine nu conduc întotdeauna la schimbări de comportament (și viceversa) — de exemplu, puteți constata că atitudinile sunt mai puțin favorabile față de VÎF, fără a observa reduceri raportate ale VPI. În funcție de program și de context, ați putea, de asemenea, să luați în considerare măsurarea schimbărilor în normele sociale și de gen (consultați [Caseta 6](#) privind măsurarea schimbării normelor).
- **Experiența sau comiterea VÎC.** Măsurați schimbările în utilizarea de către îngrijitori a disciplinării violente asupra copiilor — care include violență fizică și psihologică — înainte și după participarea la program. Disciplinarea violentă este adesea măsurată folosind modulul privind disciplina din Studiul cu indicatori multipli (MICS), aplicat în numeroase contexte (consultați [Anexa A](#)). De asemenea, ați putea dori să măsurați utilizarea de către îngrijitori a disciplinării nonviolente sau a practicilor de parentalitate pozitivă. Măsurarea nivelului de violență nu înseamnă doar evaluarea impactului pozitiv, ci și identificarea potențialelor prejudecii (adică dacă violența se intensifică după participarea la program). Urmați ghidurile etice internaționale dacă măsurați nivelul de VÎC (consultați [Caseta 5](#) și [Resurse recomandate](#)) și asigurați-vă că echipa de studiu este instruită adecvat privind colectarea în



© UNICEF

siguranță și cu acuratețe a datelor. Cercetarea calitativă cu îngrijitorii poate explora mecanismele prin care se produc schimbări în comiterea actelor de violență. În funcție de program, puteți lua în considerare colectarea de date direct de la copii, ceea ce implică propriile provocări și considerente etice. [Ghidul INSPIRE](#) abordează modul de gestionare a unor astfel de provocări, inclusiv obținerea consimțământului parental și obligațiile de raportare.<sup>5</sup> Resurse suplimentare includ comunitatea [Aspecte etice în cercetarea care implică copii \(ERIC\)](#) și [cadrul REFER](#), care prezintă pașii-cheie pentru asigurarea siguranței copiilor atunci când sunt incluși în cercetări privind violența.<sup>14</sup>

- **Experiența sau comiterea VPI.** Măsurați schimbările în nivelul VPI înainte și după participarea la program. Cel mai bine este să întrebați femeile despre experiența lor de VPI — însă, în condiții adecvate, puteți solicita și informații despre comiterea de violență de către bărbați. Este esențial să respectați ghidurile etice internaționale, deoarece întrebările despre violență pot pune o femeie în pericol. De exemplu, dacă se află (sau chiar se bănuiește) că a raportat cazuri de violență, acest lucru poate duce la represalii din partea agresorului sau la stigmatizare din partea membrilor comunității.<sup>3</sup> Nu desfășurați cercetare privind VPI dacă nu puteți îndeplini standardele minime pentru siguranța participanților (consultați [Caseta 5](#) și [Resurse recomandate](#)). Dacă nu aveți capacitatea sau resursele de a măsura nivelul de VPI în condiții de siguranță, luați în considerare măsurarea mecanismelor vizate de program prin care violența poate fi redusă (de exemplu, îmbunătățirea atitudinilor, comunicarea în cuplu sau calitatea relației; reducerea consumului de alcool). Cercetarea calitativă cu îngrijitori bărbați și femei poate explora schimbările în relațiile de cuplu și mecanismele prin care pot avea loc reducerile violenței — însă este important ca bărbații și femeile să nu fie intervievați împreună. Dacă alegeți să colectați date cantitative despre VPI, urmați cele mai bune practici existente din domeniul VIF atunci când măsurați și analizați datele privind VPI, pentru a permite comparabilitatea între programe (consultați [Anexa A](#)).
- **Îmbunătățiri în relațiile de cuplu.** Măsurați schimbările în relațiile de cuplu și în calitatea relației înainte și după participarea la program. Puteți măsura schimbări în frecvența comunicării în cuplu cu privire la treburile gospodărești, creșterea copiilor și sănătatea, nutriția sau educația acestora. Ajustați măsurile pentru a include subiecte de discuție relevante pentru contextul și conținutul programului. Totuși, ați putea lua în considerare și măsurarea schimbărilor în comunicarea pe teme care nu sunt abordate direct în program, deoarece crearea de spațiu pentru dialog și promovarea comunicării în cuplu cu privire la parentalitate pot încuraja schimbări mai ample în comunicarea de cuplu (de exemplu, referitor la finanțele gospodăriei). Puteți, de asemenea, să măsurați schimbările în calitatea

relațiilor de cuplu (de exemplu, apropierea emoțională) și în relațiile de coparentalitate (adică în ce măsură colaborează partenerii în creșterea copiilor) pentru a înțelege dacă programul promovează relații mai sănătoase și mai solidare între îngrijitori bărbați și femei. Frecvența comunicării în cuplu, calitatea sau apropierea relației și relațiile de coparentalitate (consultați [Anexa A](#) pentru măsuri potențiale) pot fi măsurate cantitativ, dar cercetarea calitativă este esențială pentru a înțelege mecanismele prin care apar schimbările în relațiile de cuplu — sau motivele pentru care acestea nu se produc. Cercetarea calitativă poate explora, de asemenea, în ce mod aceste schimbări pot sprijini alte rezultate, precum îmbunătățirea parentalității sau a rezultatelor pentru copii (de exemplu, prin reducerea stresului, sprijinul reciproc în adoptarea practicilor de parentalitate pozitivă sau diminuarea certurilor) — însă este recomandat ca bărbații și femeile să fie intervievați separat.

- **Schimbări în dinamica de gen și de putere în cuplu.** Măsurați schimbările în modul în care cuplurile își împart rolurile și responsabilitățile pentru a înțelege dacă programul contribuie la relații de cuplu mai echitabile. De exemplu, puteți măsura schimbările în modul în care cuplurile împart îngrijirea zilnică a copiilor sau sarcinile casnice (de exemplu, cine le îndeplinește) și cât timp alocă acestor sarcini. Astfel de măsuri pot evalua dacă programul promovează o împărțire mai echitabilă a muncii prin creșterea participării bărbaților la îngrijirea copiilor și la sarcinile casnice. Acolo unde este cazul, puteți evalua și schimbările în modul în care părinții atribuie copiilor sarcini casnice în funcție de sexul ori identitatea lor de gen sau puteți măsura nivelul de acord cu anumite norme (de exemplu, „Băieții ar trebui învățați să facă treburile casei”). Puteți, de asemenea, să măsurați dacă programul conduce la practici de luare a deciziilor mai echitabile (adică la creșterea participării femeilor la decizii), evaluând schimbările în ceea ce privește cine ia, în general, deciziile-cheie în gospodărie și în parentalitate. În funcție de obiectivele și conținutul programului, ați putea dori să măsurați schimbările în accesul femeilor la diverse resurse ale gospodăriei și controlul asupra acestora. Cercetarea calitativă cu bărbați, femei și copii (acolo unde este cazul) poate explora în continuare schimbările în diviziunea muncii și în luarea deciziilor, din perspectivă de gen, precum și în accesul femeilor la resurse și controlul asupra acestora; de asemenea, poate examina mecanismele care stau la baza acestor schimbări. În mod esențial, cercetarea calitativă poate explora și beneficiile sau provocările pe care femeile și bărbații le percep în legătură cu aceste dinamici relaționale aflate în schimbare. De exemplu, împărțirea deciziilor privind resursele gospodăriei facilitează o gestionare financiară mai bună sau sprijină investiții mai mari în sănătatea și bunăstarea copiilor?
- **Factori de risc comuni pentru VÎC și VÎF.** Ați putea dori, de asemenea, să măsurați schimbările în anumiți factori de risc comuni pentru VÎC și VÎF. Astfel de măsuri pot completa măsurarea disciplinării violente și a VPI sau pot fi utilizate de sine stătătoare ca măsuri intermediare ale rezultatelor, atunci când nu este posibilă colectarea de date despre comiterea ori experiența violenței. Factorii de risc comuni pentru disciplinarea violentă și VPI, la nivel individual și de familie, includ conflictul în cuplu, abuzul de alcool sau de alte substanțe din partea îngrijitorilor, stresul economic, sănătatea mintală precară a îngrijitorilor și dominarea bărbaților în cadrul familiei.<sup>15</sup> Ați putea dori să măsurați schimbările în sănătatea mintală a îngrijitorilor (de exemplu, depresie sau anxietate), indiferent dacă programul include conținut axat direct pe promovarea sprijinului psihosocial și a unei sănătăți mintale pozitive. Există multiple căi prin care programul poate îmbunătăți sănătatea mintală a îngrijitorilor, inclusiv prin consolidarea sprijinului din partea partenerului și a sprijinului între egali, precum și prin reducerea stresului, a conflictului și a violenței în cuplu. Dacă programul abordează consumul de alcool al îngrijitorilor, puteți măsura schimbările în frecvența, cantitatea și gravitatea consumului de alcool în rândul bărbaților și femeilor. Consultați [Anexa A](#) pentru câteva măsuri potențiale privind sănătatea mintală și consumul de alcool.
- **Riscuri potențiale și consecințe neintenționate.** Programele care contestă normele de gen și dezechilibrele de putere implică riscuri potențiale și pot avea consecințe neintenționate

pentru participanți și familiile lor — în special atunci când nu sunt implementate corespunzător. De exemplu, eforturile de implicare a bărbaților pot consolida, neintenționat, dinamica inechitabilă a puterii sau pot submina capacitatea de acțiune și autonomia femeilor.<sup>11</sup> De asemenea, acestea pot duce la reacții negative împotriva bărbaților sau a partenerelor lor, dacă bărbații sunt percepuți ca încălcând normele prin asumarea responsabilităților tradițional feminine.<sup>11</sup> Este necesar să evaluați aceste riscuri și potențiale consecințe în cadrul evaluării, pe lângă monitorizarea lor în timpul implementării programului. Aceasta presupune să vă asigurați că rezultatele-cheie pe care le măsurați deja — cum ar fi atitudinile privind genul și violența sau ratele de violență — nu se deteriorează din cauza programului dumneavoastră. Poate include explorarea schimbărilor în modul de luare a deciziilor în cadrul gospodăriei (de exemplu, dacă trecerea la luarea deciziilor în comun reflectă reducerea puterii de decizie a femeilor), precum și explorarea experiențelor participanților privind reacțiile negative din partea membrilor familiei sau comunității. Cercetarea calitativă cu îngrijitorii și copiii, precum și cu liderii comunității și alte părți interesate, poate explora orice impact neintenționat al programului — negativ sau pozitiv — și motivele apariției acestuia.

- **Continuarea evaluării rezultatelor-cheie măsurate înaintea integrării componentei de gen și de prevenire a violenței.** Pentru programele de educație parentală de obicei se măsoară practicile parentale, relațiile părinte-copil și rezultatele dezvoltării copilului, adecvate vârstei. Probabil ați măsurat unele dintre aceste rezultate înainte de a integra componenta de gen și prevenire a violenței în program. Ar trebui să continuați măsurarea acestor rezultate, atât cu îngrijitorii, cât și cu îngrijitoarele, folosind aceleași instrumente. Datele comparabile vă vor ajuta să evaluați dacă programul actualizat obține rezultate similare, mai slabe sau mai bune decât programul inițial. Integrarea unei abordări transformatoare de gen poate contribui la un impact mai mare (sau fără precedent) asupra parentalității și rezultatelor copiilor. De exemplu, lucrul cu cuplurile pentru a promova comunicarea poate sprijini partenerii în adoptarea și menținerea practicilor de parentalitate pozitivă. În mod similar, reducerea VPI poate sprijini relații mai bune între îngrijitori și copii, precum și rezultate comportamentale îmbunătățite. Promovarea participării bărbaților (alături de femei) la activități de îngrijire receptivă și învățare timpurie poate conduce la rezultate mai bune în dezvoltarea copilului, iar integrarea conținutului privind genul și violența poate submina impactul programului prin reducerea timpului dedicat abilităților parentale — mai ales dacă durata programului rămâne neschimbată. Astfel de date sunt esențiale pentru înțelegerea eficacității programului și pot informa ajustări suplimentare ale programului, dacă este nevoie (de exemplu, creșterea timpului alocat dezvoltării abilităților). Acolo unde datele sugerează că impactul programului s-a îmbunătățit, astfel de dovezi pot demonstra importanța unei abordări transformatoare de gen pentru parteneri, donatori și/sau guvern.

## Caseta 6. Măsurarea schimbării normelor

Programele de educație parentală pot viza măsurarea schimbărilor în normele sociale și de gen. Totuși, multe programe de educație parentală lucrează doar la nivel individual și de familie, promovând schimbări în cunoștințele, atitudinile și comportamentele părinților și îngrijitorilor individuali. Multe nu acționează la nivel comunitar și instituțional — niveluri necesare pentru schimbarea efectivă a normelor —; prin urmare, măsurarea acestora poate să nu fie adecvată. Dacă programul dumneavoastră intervine la alte niveluri ale modelului socioecologic — de exemplu, prin campanii comunitare pentru a contesta și transforma norme sociale sau de gen specifice — puteți măsura schimbările în normele vizate (consultați *Resurse recomandate* pentru ghidare privind măsurarea schimbării normelor).

# Concluzii

Monitorizarea și evaluarea sunt esențiale pentru implementarea cu succes a programelor de educație parentală transformatoare de gen. Folosind acest rezumat, puteți dezvolta un plan de M&E bine conceput, care vă va oferi informațiile necesare pentru a vă asigura că programul funcționează bine și pentru a stabili dacă conduce la schimbările dorite pentru îngrijitori, copii și familii. Investiția în măsurarea valorii adăugate a schimbărilor pe care le-ați adus pentru a integra componenta de gen și prevenirea violenței în program poate contribui, de asemenea, la consolidarea bazei de dovezi privind eficacitatea programelor de educație parentală transformatoare de gen.

Acest rezumat este ultimul dintr-o serie concepută pentru a sprijini practicienii în domeniul parentalității în adaptarea programelor lor pentru a integra componenta de gen și prevenirea violenței. Vă invităm să explorați toate cele patru rezumate din seria noastră:

- [Rezumatul nr. 1. Programe de educație parentală pentru reducerea violenței împotriva copiilor și a femeilor: De ce sunt importante.](#)
- [Rezumatul nr. 2. Programe de educație parentală pentru reducerea violenței împotriva copiilor și femeilor: Cum arată programele transformatoare de gen.](#)
- [Rezumatul nr. 3. Programe de educație parentală pentru reducerea violenței împotriva copiilor și a femeilor: Cum să adaptați programele pentru a aborda ambele tipuri de violență.](#)
- [Rezumatul nr. 4. Programe de educație parentală pentru reducerea violenței împotriva copiilor și a femeilor: Cum să măsurați schimbarea.](#)



# Resurse recomandate



© UNICEF

## M&E Design and Indicators:

[Designing, Implementing, Evaluating, and Scaling Up Parenting Interventions: A Handbook for Decision-Makers and Implementers](#), OMS, 2024

[Designing Parenting Programmes for Violence Prevention: A Guidance Note](#), Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF), 2020

[RESPECT Framework Monitoring and Evaluation \(M&E\) Guidance](#), OMS și UN Women, 2020

[INSPIRE Indicator Guidance and Results Framework](#), UNICEF, 2018

[The Nurturing Care Framework: Indicators for Measuring Responsive Care and Early Learning Activities](#), OMS, 2021

[Measuring Violence against Children: From Concept to Action](#) (curs online), Platforma de învățare online „Inițiativa de cercetare în domeniul violenței sexuale” (SVRI)

[Promoting Men’s Engagement in Early Childhood Development: A Programming and Influencing Package](#), Plan International și Promundo, 2021

[Guidelines for Measuring Gender Transformative Change in the Context of Food Security, Nutrition and Sustainable Agriculture](#), Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură, 2023

[Measuring Gender-Transformative Change: A Review of Literature and Promising Practices](#), CARE USA, 2015

[Better Evaluation](#) (site web)

[Planning Pause and Reflect Sessions: Practical Guidance for Your Project](#), Save the Children, 2024

[Data, Tools and Measurement: Guide to Recent Resources](#), Advancing Learning and Innovation on Gender Norms (ALiGN), 2021

[Monitoring Shifts in Social Norms. A Guidance Note for Program Implementers](#), Social Norms Learning Collaborative, 2021

[Multi-Sectoral MHPSS Needs and Resources Assessments Toolkit](#), UNICEF and WHO,

## **Formarea și etica cercetării violenței:**

[Ethical Research Involving Children \(ERIC\)](#) (site web)

[‘Researching Sensitive Topics Involving Children’](#) (webinar), UNICEF Innocenti, 2024

[Ethical and Safety Recommendations for Intervention Research on Violence Against Women](#), OMS, 2016

[Dare to Care: Wellness, Self and Collective Care for Those Working in the VAW and VAC Fields](#) (curs online), „Inițiativa de cercetare în domeniul violenței sexuale” (SVRI)

[Guidelines for the Prevention and Management of Vicarious Trauma among Researchers of Sexual and Intimate Partner Violence](#), SVRI, 2015

[Critical Elements of Interviewer Training for Engaging Children and Adolescents in Global Violence Research](#), Centrele americane pentru controlul și prevenirea bolilor, 2017

# Referințe

1. United Nations Children's Fund (UNICEF). 2020. *Gender Dimensions of Violence against Children and Adolescents*. New York: UNICEF. [www.unicef.org/documents/gender-dimensions-violence-against-children-and-adolescents](http://www.unicef.org/documents/gender-dimensions-violence-against-children-and-adolescents)
2. UNICEF Innocenti – Global Office of Research and Foresight, Prevention Collaborative, and Equimundo. 2023. *Parenting Programmes to Reduce Violence against Children and Women. How to Adapt Programmes to Address Both Types of Violence. Brief 3*. Florence: UNICEF Innocenti. [prevention-collaborative.org/wp-content/uploads/2023/08/Parenting-Brief-3-How-to-adapt-programmes-Feb-13.pdf](http://prevention-collaborative.org/wp-content/uploads/2023/08/Parenting-Brief-3-How-to-adapt-programmes-Feb-13.pdf)
3. UN Women and Social Development Direct. 2020. *RESPECT Framework Monitoring and Evaluation (M&E) Guidance*. [www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2020/RESPECT-implementation-guide-Monitoring-and-evaluation-guidance-en.pdf](http://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2020/RESPECT-implementation-guide-Monitoring-and-evaluation-guidance-en.pdf)
4. World Health Organization (WHO). 2024. *Designing, Implementing, Evaluating, and Scaling Up Parenting Interventions: A Handbook for Decision Makers and Implementers*. Geneva: WHO. [iris.who.int/bitstream/handle/10665/378237/9789240095595-eng.pdf?sequence=1](https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/378237/9789240095595-eng.pdf?sequence=1)
5. United Nations Children's Fund (UNICEF). 2018. *INSPIRE Indicator Guidance and Results Framework: Ending Violence against Children: How to Define and Measure Change*. New York: UNICEF. [www.unicef.org/media/66896/file/INSPIRE-IndicatorGuidance-ResultsFramework.pdf](http://www.unicef.org/media/66896/file/INSPIRE-IndicatorGuidance-ResultsFramework.pdf)
6. Prevention Collaborative. n.d. "Evaluation Matters!" [prevention-collaborative.org/guide-programming/evaluation-matters/?cat\\_id=18&scat\\_id=92](http://prevention-collaborative.org/guide-programming/evaluation-matters/?cat_id=18&scat_id=92)
7. UN Women and Prevention Collaborative. 2023. *Doing Violence Prevention Well: Matching Aspirations with Funding Timeframes. Practice Brief*. [www.unwomen.org/sites/default/files/2023-07/doing-violence-prevention-well-en.pdf](http://www.unwomen.org/sites/default/files/2023-07/doing-violence-prevention-well-en.pdf)
8. United Nations Children's Fund (UNICEF). 2020. *Designing Parenting Programs for Violence Prevention: A Guidance Note*. New York: UNICEF. [www.unicef.org/media/77866/file/Parenting-Guidance-Note.pdf](http://www.unicef.org/media/77866/file/Parenting-Guidance-Note.pdf)
9. Boyer Christopher, Elizabeth Levy Paluck, Jeannie Annan, Tvisha Nevatia, Jasper Cooper, Jackline Namubiru, Lori Heise, and Rachel Lehrer. 2022. "Religious Leaders Can Motivate Men to Cede Power and Reduce Intimate Partner Violence: Experimental Evidence from Uganda." *PNAS* 119, no. 31 (2022): e2200262119. [www.pnas.org/doi/10.1073/pnas.2200262119](http://www.pnas.org/doi/10.1073/pnas.2200262119)
10. Anyon, Yolanda, Joe Roscoe, Kimberly Bender, Heather Kennedy, Jonah Dechants, Stephanie Begun, and Christine Gallager. 2019. "Reconciling Adaptation and Fidelity: Implications for Scaling Up High Quality Youth Programs." *Journal of Primary Prevention* 40 (2019): 35–49. [doi.org/10.1007/s10935-019-00535-6](https://doi.org/10.1007/s10935-019-00535-6)
11. Doyle, Kate, Melanie Swan, Sheila Manji, Bernadette Daelmans, Margaret Greene, and Saif Chaudhury. 2022. *Nurturing Care and Men's Engagement: Thematic Brief*. World Health Organization and United Nations Children's Fund. [www.who.int/publications/i/item/9789240060067](http://www.who.int/publications/i/item/9789240060067)
12. Sexual Violence Research Initiative (SVRI). 2015. *Guidelines for the Prevention and Management of Vicarious Trauma among Researchers of Sexual and Intimate Partner Violence*. Pretoria: SVRI. [www.svri.org/sites/default/files/attachments/2016-06-02/SVRITguidelines.pdf](http://www.svri.org/sites/default/files/attachments/2016-06-02/SVRITguidelines.pdf)
13. Sexual Violence Research Initiative (SVRI) Online Learning Platform. n.d. *Dare to Care: Wellness, Self and Collective Care for Those Working in the VAW and VAC Fields*. [svri.thinkific.com/courses/dare-to-care](http://svri.thinkific.com/courses/dare-to-care)
14. Bhatia Amiya, Anje Zinke-Allmang, Clare Ahabwe Bangirana, Janet Nakuti, Mathew Amollo, Angel Faridah Mirember, et al. 2024. "Putting Children's Safety at the Heart of Violence Research." *Nature Medicine* 30: 2721–2724. [doi.org/10.1038/s41591-024-03291-1](https://doi.org/10.1038/s41591-024-03291-1)
15. UNICEF Innocenti – Global Office of Research and Foresight, Prevention Collaborative, and Equimundo. 2023. *Parenting Programmes to Reduce Violence against Children and Women. Why It Is Important. Brief 1*. Florence: UNICEF Innocenti. [prevention-collaborative.org/wp-content/uploads/2023/08/Parenting-Brief-1-Why-is-it-important-Feb-13.pdf](http://prevention-collaborative.org/wp-content/uploads/2023/08/Parenting-Brief-1-Why-is-it-important-Feb-13.pdf)

# Anexa A. Indicatori de rezultat

## Atitudini privind rolurile de gen și violența

### Atitudini privind rolurile de gen

Există diverși indicatori pentru măsurarea atitudinilor privind genul. Evaluatorii folosesc adesea întrebările din **Scala privind echitatea de gen (GEM)** și din **Sondajul internațional privind bărbații și egalitatea de gen (IMAGES)**. Deși ambele au fost concepute inițial pentru bărbați, aceste instrumente sunt utilizate în mod curent atât pentru bărbați, cât și pentru femei. Aceste măsuri combină adesea mai multe afirmații privind atitudinile pentru a obține un scor de atitudine, dar pot fi folosite și afirmații individuale. **Repozitoriul scalelor și chestionarelor de gen** include diferite scale, organizate pe teme (de exemplu, rolurile de gen, genul și puterea, normele de gen).

**Utilizarea în evaluarea programului:** Măsurați acordul cu afirmațiile privind atitudinile față de gen la începutul și la sfârșitul programului, pentru a evalua schimbările în direcția unor atitudini mai echitabile (sau mai puțin echitabile) față de rolurile de gen. Asigurați-vă că selectați măsuri și atitudini relevante pentru contextul local și conținutul programului. Având în vedere accentul pe parentalitate și implicarea bărbaților, se recomandă să includeți atitudini privind rolurile parentale diferențiate în funcție de gen (de exemplu: „Schimbarea scutețelor, îmbrăierarea copiilor și hrănirea copiilor sunt responsabilitatea mamei, nu a tatălui”) și privind dinamica de putere diferențiată în funcție de gen (de exemplu: „Este natural și corect ca bărbații să aibă mai multă putere în familie”). Nu măsurați atitudini de gen care nu sunt aplicabile contextului, doar pentru că apar într-un instrument validat.

### Instrumente

[Sondajul internațional privind bărbații și egalitatea de gen \(IMAGES\)](#), Equimundo, Centrul Internațional de Cercetare privind Femeile – căutați în repositoryul online tema „percepții de gen” și subtema „roluri și responsabilități de gen”.

[Scala GEM privind echitatea de gen](#), Equimundo/ Consiliul pentru Populație

[Repozitoriul scalelor și chestionarelor de gen](#), Unitatea pentru egalitatea de gen, Școala de Sănătate Publică Johns Hopkins Bloomberg.

### Atitudini privind pedepsirea fizică a copiilor

**Studiul de indicatori multipli (MICS) privind disciplina copilului** îi întreabă pe îngrijitori: „Credeți că, pentru a crește, educa sau forma un copil în mod corespunzător, acesta trebuie pedepsit fizic?”

**Utilizarea în evaluarea programului:** Evaluați la începutul și la sfârșitul programului. Este posibil să constatați un nivel scăzut de sprijin pentru pedeapsa fizică la începutul programului, din cauza dorinței de a fi acceptat social, chiar dacă pedepsele fizice pot fi acceptate și răspândite în mod obișnuit. Luați în considerare utilizarea unor afirmații suplimentare care pot genera răspunsuri mai sincere (de exemplu, proverbe locale legate de pedeapsa fizică) sau a unor itemi privind utilizarea disciplinei nonviolente (de exemplu: „Este important să lauzi un copil când face ceva nou”), pentru a colecta date suplimentare pentru evaluarea schimbării.

### Instrumente

[Studiul de indicatori multipli \(MICS\)](#), UNICEF – modulul privind disciplina copilului

## Atitudini privind rolurile de gen și violența

### Atitudini privind violența din partea partenerului intim/violența împotriva femeilor

O măsură standard a acceptării VPI este setul de întrebări din **Sondajele demografice și de sănătate (DHS)**, care le adresează respondenților întrebarea: „În opinia dumneavoastră, este justificat ca un soț să-și lovească sau să-și bată soția?” în cinci situații diferite. Studiul de indicatori multipli (MICS), Sondajele privind violența împotriva copiilor (VACS) și Sondajele multinaționale ale OMS (MCS) și-au armonizat măsurile pentru a include aceiași cinci itemi.

Măsurile de atitudine din alte studii, precum **Sondajul internațional privind bărbații și egalitatea de gen (IMAGES)**, pot fi folosite, de asemenea, pentru a evalua în mod mai cuprinzător acceptarea VPI (de exemplu: „Uneori o femeie merită să fie bătută” sau „O femeie ar trebui să tolereze violența pentru a-și păstra familia unită”).

**Utilizarea în evaluarea programului:** Evaluați la începutul și la sfârșitul programului. Dacă nu puteți include toate cele cinci afirmații, selectați-le pe cele care se potrivesc cel mai bine contextului în care lucrați și/sau obiectivelor programului. Acolo unde sunt disponibile, datele la nivel de țară vă pot ajuta să prioritizați. Chestionarele includ uneori itemi suplimentari, specifici țării (de exemplu, dacă el suspectează că ea a fost infidelă), care pot fi relevanți; de asemenea, puteți întreba despre atitudini frecvente în contextul dumneavoastră (de exemplu, folosind proverbe locale).

### Instrumente

[Sondaje demografice și de sănătate \(DHS\)](#) – chestionarul de bază

[Sondajul internațional privind bărbații și egalitatea de gen \(IMAGES\)](#) – căutați în repositoriul online tema „violența în cuplu” și subtema „violența: percepții”.



## Violență împotriva copiilor

### Disciplină violentă aplicată de îngrijitori

**Studiul de indicatori multipli (MICS) privind disciplina copilului** întreabă dacă un îngrijitor sau un alt adult din gospodărie a folosit, în ultima lună, oricare dintre 11 acțiuni specifice pentru a învăța un copil (cu vârste între 1 și 17 ani) comportamentul corect sau pentru a aborda o problemă de comportament. Opt acțiuni măsoară recurgerea la disciplină violentă (agresiune psihologică, pedepse fizice și disciplină violentă severă).

**Utilizarea în evaluarea programului:** Evaluați la începutul și la sfârșitul programului, pentru a urmări schimbările în recurgerea la disciplină violentă de către îngrijitori. Atunci când evaluați impactul programului, va trebui să modificați afirmațiile astfel încât să vizeze numai îngrijitorul care completează chestionarul (*nu* alți adulți din gospodărie). În plus, puteți include forme de pedeapsă specifice contextului, pe care îngrijitorii le folosesc, dar care nu apar în MICS. Asigurați-vă că respectați instrucțiunile etice privind cercetarea violenței.

### Instrumente

[Studiul de indicatori multipli \(MICS\)](#) – modulul privind disciplina copilului

### Disciplină pozitivă/nonviolentă aplicată de îngrijitori

**Studiul de indicatori multipli (MICS) privind disciplina copilului** întreabă dacă un îngrijitor sau un alt adult din gospodărie a folosit, în ultima lună, oricare dintre 11 acțiuni specifice pentru a învăța un copil (cu vârste între 1 și 17 ani) comportamentul corect sau pentru a aborda o problemă de comportament. Trei dintre aceste acțiuni se referă la practici de disciplină nonviolentă.

**Utilizarea în evaluarea programului:** Evaluați la începutul și la sfârșitul programului pentru a măsura schimbările în utilizarea practicilor de disciplinare nonviolentă. Atunci când evaluați impactul programului, este recomandat să modificați formularea întrebărilor astfel încât acestea să vizeze exclusiv participantul care completează chestionarul (*nu* alți adulți din gospodărie). Respectați ghidurile etice privind cercetarea în domeniul violenței. În funcție de context, de caracteristicile participanților și de vârsta copiilor acestora, puteți lua în considerare măsurarea intenției îngrijitorilor de a utiliza pe viitor tehnici de disciplinare nonviolentă.

### Instrumente

[Studiul de indicatori multipli \(MICS\)](#) – modulul privind disciplinarea copilului



## Violența din partea partenerului intim

### Violență fizică din partea partenerului intim

Practica recomandată în domeniul VIF este utilizarea chestionarului din **Studiul multinațional al OMS (MCS) privind sănătatea femeilor și violența împotriva femeilor**, care include șase itemi referitori la experiența femeilor de violență fizică din partea partenerului intim în ultimele 12 luni. Aceleași întrebări (ușor adaptate) sunt utilizate și în modulul privind violența în familie din **Sondaje demografice și de sănătate (DHS). Studiul multinațional al ONU privind bărbații și violența (UNMCS)** utilizează același set de întrebări pentru a evalua dacă bărbații au comis acte de VPI.

**Utilizarea în evaluarea programului:** Evaluați la începutul și la sfârșitul programului. Atunci când utilizați această măsură pentru a evalua impactul programului, poate fi nevoie să modificați intervalul de referință din întrebare; de exemplu, dacă momentul final are loc la șase luni după cel inițial, rugați participanții (la *ambele* momente: inițial și final) să raporteze experiența și/sau comiterea de VPI în ultimele șase luni. Puteți alege să raportați experiența femeilor (și/sau comiterea de către bărbați) privind VPI fizică și sexuală. Respectați ghidurile privind cercetarea etică a VIF și asigurați-vă că dumneavoastră (sau echipa externă) aveți capacitatea de a desfășura cercetarea în condiții de siguranță, la standarde înalte de calitate.

### Instrumente

[Studiul multinațional al OMS \(MCS\) privind sănătatea femeilor și violența împotriva femeilor](#)

[Sondaje demografice și de sănătate \(DHS\) – modulul privind violența în familie](#)

[Studiul multinațional al ONU privind bărbații și violența \(UNMCS\) – metodologie, chestionarele pentru bărbați și femei](#)

### Violență sexuală din partea partenerului intim

Practica obișnuită în domeniul VIF este utilizarea **Studiului multinațional al OMS (MCS) privind sănătatea femeilor și violența împotriva femeilor** pentru a măsura experiența femeilor (și/sau comiterea de către bărbați) privind VPI sexuală; acesta include trei itemi referitori la experiența femeilor de VPI sexuală în ultimele 12 luni. **Studiul multinațional al ONU privind bărbații și violența (UNMCS)** include adaptări minore ale acestorași trei itemi.

**Utilizarea în evaluarea programului:** Utilizarea în evaluarea programului: Evaluați la începutul și la sfârșitul programului. Atunci când utilizați această măsură pentru a evalua impactul programului, poate fi nevoie să modificați intervalul de referință din întrebare; de exemplu, dacă momentul final are loc la șase luni după cel inițial, rugați participanții (la *ambele* momente: inițial și final) să raporteze experiența și/sau comiterea de VPI în ultimele șase luni. Puteți alege să raportați experiența femeilor (și/ sau comiterea de către bărbați) privind VPI fizică și sexuală. Respectați ghidurile privind cercetarea etică a VIF și asigurați-vă că dumneavoastră (sau echipa externă) aveți capacitatea de a desfășura cercetarea în condiții de siguranță, la standarde înalte de calitate.

### Instrumente

[Studiul multinațional al OMS \(MCS\) privind sănătatea femeilor și violența împotriva femeilor](#)

[Studiul multinațional al ONU privind bărbații și violența \(UNMCS\) – metodologie, chestionare pentru bărbați și femei](#)

### Violență emoțională din partea partenerului intim

Sunt frecvent utilizate mai multe măsuri ale VPI emoționale sau psihologice. Practica obișnuită este utilizarea **Studiului multinațional al OMS (MCS) privind sănătatea femeilor și violența împotriva femeilor** pentru a măsura experiența femeilor (și/ sau comiterea de către bărbați) privind VPI emoțională; acesta include patru itemi referitori la experiența femeilor de VPI emoțională în ultimele 12 luni. **Studiul multinațional al ONU privind bărbații și violența (UNMCS)** include cinci itemi, adaptați din OMS MCS.

**Utilizarea în evaluarea programului:** Evaluați la începutul și la sfârșitul programului. Atunci când utilizați această măsură pentru a evalua impactul programului, poate fi nevoie să modificați intervalul de referință din întrebare; de exemplu, dacă momentul final are loc la șase luni după cel inițial, rugați participanții (la *ambele* momente: inițial și final) să raporteze experiența și/sau comiterea de VPI în ultimele șase luni. Puteți alege să raportați experiența femeilor (și/sau comiterea de către bărbați) privind VPI emoțională. Respectați ghidurile privind cercetarea etică a VIF și asigurați-vă că dumneavoastră (sau echipa externă) aveți capacitatea de a desfășura cercetarea în condiții de siguranță, la standarde înalte de calitate.

### Instrumente

[Studiul multinațional al OMS \(MCS\) privind sănătatea femeilor și violența împotriva femeilor](#)

[Studiul multinațional al ONU privind bărbații și violența \(UNMCS\) – metodologie, chestionare pentru bărbați și femei](#)

## Relațiile de cuplu și coparentalitatea

### Frecvența comunicării în cuplu

Diverse măsuri ale comunicării în cuplu sunt utilizate frecvent în evaluarea programelor transformatoare de gen.

**Instrumentul de evaluare a funcționalității cuplului (CFAT)** include o subscală privind parentalitatea, cu patru întrebări referitoare la frecvența comunicării în cuplu pe teme precum disciplinarea copilului, educația copilului/copiilor, sănătatea fizică și dezvoltarea copilului/copiilor, precum și îngrijirea zilnică a copilului/copiilor.

Luați în considerare adaptarea unor întrebări din modulul de bază al **Sondajului demografic și de sănătate (DHS)** pentru a întreba despre frecvența comunicării în cuplu („Cât de des discutați cu partenerul/partenera?”) pe teme-cheie dincolo de sfera copiilor și a parentalității — cum ar fi bugetul gospodăriei (săptămânal sau lunar), planificarea familială, veniturile în numerar ale femeilor și ale bărbaților — adaptându-le la programul și contextul dumneavoastră.

**Utilizarea în evaluarea programului:** Evaluați la început (înainte de demarare) și la sfârșit (după încheiere), atât cu îngrijitorii de sex masculin, cât și cu cei de sex feminin, pentru a măsura schimbările în frecvența comunicării în cuplu. Puteți adapta întrebările la contextul dumneavoastră și la tipurile de comunicare pe care considerați că programul le poate influența. Aceasta poate include selectarea întrebărilor relevante din instrumentele existente și/sau adăugarea de noi subiecte (de exemplu, legate de sănătatea copiilor, nutriția, educația sau împărțirea sarcinilor gospodărești).

### Instrumente

[Instrumentul de evaluare a funcționalității cuplului \(CFAT\)](#), Serviciul Catolic de Ajutorare – subscală parentală

[Sondaj demografic și de sănătate \(DHS\)](#) – modulul de bază

### Apropierea în cuplu și calitatea relației

Deși nu există o măsură standardizată, au fost dezvoltate o serie de scale pentru a măsura calitatea relației de cuplu.

**Instrumentul de evaluare a funcționalității cuplului (CFAT)** include un indice al calității relației, care include o subscală de intimitate, cu cinci întrebări despre apropierea în cadrul relației (de exemplu, căldură și confort, înțelegere reciprocă). De asemenea, include o subscală de comunicare, cu șapte întrebări despre modul în care partenerii gestionează conflictul în cadrul relației (de exemplu, discută problema, își exprimă sentimentele unul față de celălalt, se învinovățesc, se acuză, se critică reciproc).

**Studiul exploratoriu privind procesul decizional în cuplurile cu venituri reduse (CDM)** include o scală de gestionare a conflictelor, cu 19 întrebări care explorează gestionarea conflictelor și apropierea în cadrul relației (de exemplu, „Mă simt apreciat(ă)”, „Suntem buni la rezolvarea neînțelegerilor”).

**Utilizarea în evaluarea programului:** Evaluați la început (înainte de demarare) și la sfârșit (după încheiere), atât cu îngrijitorii de sex masculin, cât și cu cei de sex feminin, pentru a surprinde eventualele îmbunătățiri ale calității relației sau ale apropierii. Diferite măsuri pot fi mai relevante pentru contextul dumneavoastră, dar pot necesita și o ușoară adaptare sau ajustare pentru a reflecta contextul cultural în care funcționează programul.

### Instrumente

[Instrumentul de evaluare a funcționalității cuplului \(CFAT\)](#) – subscara de intimitate și comunicare

[Studiul exploratoriu privind procesul decizional în cuplurile cu venituri reduse](#), Dion et al. (2010) – scală de gestionare a conflictelor

## Relațiile de cuplu și coparentalitatea

### Relația de coparentalitate

Nu există o măsură standardizată a relațiilor de coparentalitate, dar există o serie de scale. Deși majoritatea au fost dezvoltate și validate în țările din Nordul global, aceste scale pot servi drept inspirație sau pot fi adaptate contextului și programului dumneavoastră.

**Scala relației de coparentalitate (CRS)** include 35 de întrebări, dintre care unele măsoară acordul, apropierea sau sprijinul în materie de coparentalitate, care pot fi relevante pentru programul dumneavoastră. Este puțin probabil să folosiți întreaga scală în evaluarea programului, dar ați putea lua în considerare forma scurtă a scalei, care include 14 itemi, sau să utilizați doar scalele specifice privind sprijinul, apropierea etc. Alternativ, puteți alege să utilizați sau să adaptați doar elementele specifice care corespund programului și contextului dumneavoastră.

**Scala de evaluare a abilităților parentale și de adaptare familială (PAFAS)** include trei întrebări concepute pentru a măsura munca în echipă în parentalitate („Lucrez în echipă cu partenerul meu”, „Nu sunt de acord cu partenerul meu în privința parentalității” și „Am o relație bună cu partenerul meu”). Este posibil să doriți să le folosiți în mod independent sau împreună cu itemii din instrumentul PAFAS complet.

**Chestionarul de sprijin parental pentru parteneri (PPSQ)** include 15 itemi pentru a măsura sprijinul pe care partenerii și-l oferă reciproc în sfera parentalității, în domeniile sprijinului emoțional, sprijinului concret și aprobării rolului. Are scale concepute pentru a măsura atât sprijinul perceput, cât și pe cel oferit.

**Utilizarea în evaluarea programului:** Aceste trei scale au fost dezvoltate în principal în țări cu venituri mari. Prin urmare, este posibil ca scalele originale să nu fie aplicabile în contextul dumneavoastră și să fie necesară adaptarea sau personalizarea lor pentru programul dumneavoastră. În plus, unele scale sunt extinse și este puțin probabil să fie utilizate în întregime ca parte a evaluării programului. Puteți revizui și identifica itemii care ar putea funcționa cel mai bine în contextul dumneavoastră.

### Instrumente

[Scala relației de coparentalitate \(CRS\)](#), Feinberg, Brown și Kan (2012)

[Scala de evaluare a abilităților parentale și de adaptare familială \(PAFAS\)](#), Sanders și Morawska (2010)

[Chestionarul de sprijin parental pentru parteneri \(PPSQ\)](#), Gillis și Roskam (2019)

### Funcționarea familiei

Au fost dezvoltate mai multe scale pentru a măsura funcționarea familiei, deși autorii subliniază importanța adaptării la context pentru a se asigura că instrumentele reflectă practicile familiale și parentale locale. Aceste instrumente pot oferi puncte de plecare utile pentru dezvoltarea unor măsuri privind funcționarea familiei, relevante pentru contextul dumneavoastră.

**Scala de coeziune familială (FTS)** include 30 de itemi concepuți pentru a evalua funcționarea globală a familiei, inclusiv itemi referitori la organizarea familiei, apropierea emoțională și comunicarea și rezolvarea problemelor. Scala a fost testată în Kenya, fiind adaptată după o scară anterioară dezvoltată în Thailanda.

**Scala de funcționare a familiei bazată pe feminism (F-GFFS)** este o scală cu 26 de itemi care integrează considerațiile de gen și de putere în măsurarea funcționării familiei. Scala a fost adaptată dintr-o scală mai amplă, cu 32 de itemi, dezvoltată în Africa de Sud și testată în Republica Democrată Congo.

### Instrumente

[Scala de coeziune familială \(FTS\)](#), Puffer et al. (2021)

[Scala de funcționare a familiei bazată pe feminism \(F-GFFS\)](#), Blackwell et al. (2022)

## Dinamica de gen și de putere în gospodărie

### Diviziunea de gen a luării deciziilor în gospodărie

### Instrumente

Luarea deciziilor în gospodărie este adesea măsurată folosind întrebări din **chestionarul de bază al Sondajelor demografice și de sănătate (DHS)**, care le întreabă pe femeile și fetele aflate într-o relație cine ia, de obicei, deciziile (dumneavoastră, partenerul/soțul, dumneavoastră și soțul/partenerul împreună sau altcineva) cu privire la o serie de decizii legate de gospodărie — de exemplu, propria îngrijire medicală, achiziții importante pentru gospodărie sau vizite la familie sau prieteni. Aceste întrebări sunt, de obicei, adaptate pentru a include domenii suplimentare ale luării deciziilor în gospodărie, relevante pentru un anumit context sau program.

[Sondajele demografice și de sănătate \(DHS\)](#) – chestionarul de bază

[Indicele de emancipare a femeilor în agricultură \(WEAI\)](#)

[Centrul de resurse MAGNET](#)

[Descifrarea procesului decizional comun \(2023\)](#)

**Indicele de emancipare a femeilor în agricultură (WEAI)** include întrebări similare celor din DHS (de exemplu: „Când se iau decizii cu privire la [ACTIVITATE], cine este persoana care ia, de obicei, decizia?”), dar cuprinde un număr mai mare de întrebări (de exemplu, despre achiziții curente pentru gospodărie) și acoperă decizii privind activități economice, agricole și mijloacele de trai. Pe lângă întrebarea privind persoana care ia decizia, WEAI le solicită, de asemenea, femeilor să indice „cât de mult simțiți că contribuiți” la fiecare decizie.

Deși utilizate pe scară largă, aceste două măsuri au fost criticate pentru limitările lor considerabile, inclusiv pentru faptul că nu sunt adecvate diverselor contexte, nu surprind eficient agenția femeilor în luarea deciziilor sau nu sunt ușor de interpretat. Se elaborează măsuri noi pentru a depăși aceste limitări: consultați, de exemplu, instrumentele dezvoltate și testate în cadrul inițiativei [Măsuri pentru promovarea egalității de gen \(MAGNET\)](#).

**Utilizarea în evaluarea programului:** Evaluați la începutul și la sfârșitul programului — atât în cazul îngrijitorilor de sex feminin, cât și al celor de sex masculin — pentru a măsura eventualele îmbunătățiri în luarea în comun a deciziilor în gospodărie. Puteți lua în considerare selectarea (sau adaptarea) întrebărilor în funcție de contextul dumneavoastră și/sau pentru a reflecta deciziile gospodăriei pe care programul dumneavoastră le vizează sau le poate influența; acest lucru ar putea include, de exemplu, adăugarea de întrebări referitoare la deciziile privind sănătatea, nutriția sau educația copiilor. Puteți analiza datele pentru a explora schimbările în participarea femeilor la luarea deciziilor (de exemplu, dacă femeile iau mai multe decizii în comun sau singure), reducerea dominanței bărbaților în deciziile gospodăriei sau doar schimbările privind luarea deciziilor în comun.

### Diviziunea pe criterii de gen a sarcinilor gospodărești

### Instrumente

**Sondajul internațional privind bărbații și egalitatea de gen (IMAGES)** cuprinde numeroase întrebări pentru a evalua împărțirea diferitelor sarcini din gospodărie — atât cele de îngrijire a copiilor, cât și treburile casnice. Întrebările le solicită respondenților să indice cum își împart, împreună cu partenerii lor, sarcinile obișnuite din gospodărie, excluzând orice ajutor extern primit de la alte persoane. Sarcinile variază în funcție de context, dar includ adesea gătitul, spălatul rufelor, măturatul, îngrijirea zilnică a copiilor, îmbăierea copiilor etc.

[Sondajul internațional privind bărbații și egalitatea de gen \(IMAGES\)](#) – căutați în repozitoriul online tema „dinamica partenerilor” și subtema „treburile casnice: utilizarea timpului”.

**Utilizarea în evaluarea programului:** Evaluați la începutul și la sfârșitul programului — atât în cazul îngrijitorilor de sex feminin, cât și al celor de sex masculin — pentru a măsura schimbările în împărțirea sarcinilor din gospodărie. Este recomandat să adaptați lista de sarcini la contextul și conținutul programului. La analizarea datelor, puteți examina separat sau împreună activitățile de îngrijire a copiilor și sarcinile casnice. În funcție de obiectivul dumneavoastră, puteți, de asemenea, să măsurați timpul petrecut de îngrijitori pentru aceste activități, pentru a evalua schimbările în timpul alocat (de exemplu, mai mult timp din partea bărbaților).

## Factori de risc pentru violența împotriva copiilor; Violența împotriva femeilor

### Sănătatea mintală a îngrijitorilor

Mai multe instrumente sunt utilizate frecvent pentru a evalua sănătatea mintală a îngrijitorilor, vizând adesea anxietatea și/sau depresia. Unele instrumente includ versiuni scurte ale scalelor, care pot fi utile pentru a fi integrate în evaluarea dumneavoastră atunci când îmbunătățirea sănătății mintale nu constituie un rezultat principal al programului. Deși oferim aici câteva exemple, este de preferat să alegeți instrumente care au fost anterior adaptate, utilizate și validate în contextul dumneavoastră.

**Anxietatea îngrijitorilor: Evaluarea tulburării de anxietate generalizată (GAD-7)** este un instrument cu șapte itemi utilizat pentru a evalua severitatea tulburării de anxietate generalizată. Fiecare item îi solicită persoanei să aprecieze severitatea simptomelor din ultimele două săptămâni. Scorul total se calculează conform rezumatului referitor la tulburarea de anxietate generalizată. Un scor mai mare indică o severitate mai mare a simptomelor. De asemenea, **Scala de stres psihologic Kessler (K-10)** este un chestionar cu 10 itemi care măsoară distresul psihologic (atât simptome de anxietate, cât și depresive).

**Depresia îngrijitorilor: Scala de depresie revizuită a Centrului pentru Studii Epidemiologice (CESD-R-10)** este un instrument cu 10 itemi care le solicită îngrijitorilor să indice cât de des au avut, în ultima săptămână, simptome asociate depresiei. **Chestionarul privind starea de sănătate a pacientului – 9 (PHQ-9)** este un instrument cu nouă itemi care întreabă despre simptome fizice și emoționale specifice, pentru a evalua depresia.

Pentru adolescenți și tineri cu vârste între 15 și 24 de ani, UNICEF și partenerii din **Măsurarea sănătății mintale în rândul adolescenților și tinerilor la nivel populațional (MMAPP)** au elaborat un modul conceput pentru a fi integrat în Studiul de indicatori multipli (MICS), care poate fi utilizat și în alte sondaje.

Instrumentul, care a trecut printr-un proces riguros de adaptare culturală și validare clinică în șase țări (Belize, Kenya, Nepal, Peru, Africa de Sud și Zimbabwe), măsoară **nouă indicatori** în patru domenii: prezența simptomelor de anxietate și depresie; identificarea limitărilor funcționale asociate acestor simptome; gânduri și comportamente suicidare; solicitarea de îngrijiri și conectarea.

**Setul de instrumente multisectoriale pentru evaluarea sănătății mintale și a sprijinului psihosocial**, aflat în prezent în testare pe teren, include, de asemenea, multe alte măsuri relevante pe care ați putea dori să le luați în considerare.

**Utilizare în procesul de evaluare a programului:** Evaluați la începutul programului (înainte de începerea programului) și la sfârșitul programului (după finalizarea programului) — atât în cazul îngrijitorilor de sex feminin, cât și al celor de sex masculin — pentru a identifica eventualele schimbări în anxietatea și/sau depresia îngrijitorilor. După cum s-a menționat anterior, este important să utilizați o măsură adaptată contextului programului dumneavoastră.

### Instrumente

[Evaluarea tulburării de anxietate generalizată \(GAD-7\)](#)

[Scala de distres psihologic Kessler \(K-10\)](#), Kessler și Mroczek (1994)

[Scala de Depresie Revizuită a Centrului pentru Studii Epidemiologice \(CESD-R-10\)](#), inițial elaborată de Radloff (1977)

[Chestionarul privind starea de sănătate a pacientului-9 \(PHQ-9\)](#), Kroenke, Spitzer și Williams (2001)

[Măsurarea sănătății mintale în rândul adolescenților și tinerilor la nivel populațional \(MMAPP\)](#)

[Setul de instrumente multisectoriale pentru evaluarea sănătății mintale și a sprijinului psihosocial](#)

## Factori de risc pentru violența împotriva copiilor Violența împotriva femeilor

### Consumul de alcool al îngrijitorilor

**Testul de identificare a tulburărilor induse de alcool (AUDIT)**, elaborat de OMS, este cel mai utilizat instrument de screening pentru consumul nociv de alcool și este frecvent folosit în evaluările programelor de prevenire a VPI. AUDIT include 10 întrebări privind consumul de alcool al respondentului; poate fi adaptat și pentru a întreba despre consumul de alcool al partenerului/ partenerei persoanei intervievate. Există și o variantă mai scurtă, cu trei întrebări (AUDIT-C).

[Testul de identificare a tulburărilor induse de alcool \(AUDIT\) — OMS](#)

**Utilizare în procesul de evaluare a programului:** Evaluați la începutul programului (înainte de începerea programului) și la sfârșitul programului (după finalizarea programului) — atât în cazul îngrijitorilor de sex feminin, cât și al celor de sex masculin — pentru a evalua eventualele schimbări în consumul de alcool. Puteți selecta doar câteva întrebări din testul AUDIT. În funcție de context, puteți opta să întrebați despre consumul de alcool al îngrijitorilor și îngrijitoarelor sau doar despre consumul de alcool al îngrijitorilor bărbați. Adaptați instrumentul pentru a reflecta contextul local, tipurile de alcool consumate în mod obișnuit și tiparele de consum de alcool.



# Note de subsol

- a. Monitorizarea și evaluarea sunt denumite uneori monitorizare, evaluare și învățare (MEL) sau monitorizare, evaluare, responsabilizare și învățare (MEAL). Termenii indică uneori un anumit punct de vedere sau o anumită filosofie, dar, în general, se referă la activități similare. În acest document folosim termenul monitorizare și evaluare (M&E).
- b. Trimiterea către servicii sau alte forme de sprijin poate include domenii precum sănătatea, bunăstarea psihosocială, adăpostul, serviciile juridice, protecția copilului, educația, sprijinul sau intervențiile specializate (de exemplu, pentru abuzul de substanțe) sau consolidarea economică.
- c. Pentru mai multe informații privind raportarea obligatorie, consultați [Pachetul minim de servicii de sănătate mintală și sprijin psihosocial](#).
- d. Evaluările programelor de educație parentală măsoară adesea practici parentale (de exemplu, stimularea, lectura împreună, atașamentul și sensibilitatea parentală, gestionarea comportamentului, disciplina violentă, parentalitatea pozitivă), relațiile părinte-copil și, uneori, rezultate privind dezvoltarea timpurie a copiilor, adecvate vârstei (de exemplu, dezvoltare cognitivă, lingvistică, motorie și socio-emoțională; probleme de comportament — comportamente internalizante și externalizante). Unele programe măsoară, de asemenea, stresul parental și/sau sănătatea mintală a părinților (de exemplu, simptome depresive). Măsurarea acestor aspecte se poate realiza prin chestionare, metode observaționale și/sau evaluări directe ale copilului.
- e. United Nations Children's Fund (UNICEF). 2010. *Child Disciplinary Practices at Home: Evidence*. New York: UNICEF. [data.unicef.org/resources/child-disciplinary-practices-at-home-evidence-from-a-range-of-low-and-middle-income-countries/](https://data.unicef.org/resources/child-disciplinary-practices-at-home-evidence-from-a-range-of-low-and-middle-income-countries/)
- f. Peterman, Amber, Benjamin Schwab, Shalini Roy, Melissa Hidrobo, and Daniel O. Gilligan. "Measuring Women's Decision Making: Indicator Choice and Survey Design Experiments from Cash and Food Transfer Evaluations in Ecuador, Uganda and Yemen." *World Development* 141 (2021): 105387. [www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0305750X20305155?via%3Dihub](https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0305750X20305155?via%3Dihub)



## Despre noi

**UNICEF** lucrează în cele mai dificile locuri din lume pentru a ajunge la copiii și adolescenții cei mai defavorizați și pentru a proteja drepturile fiecărui copil, oriunde s-ar afla. În 190 de țări și teritorii, facem tot ce este necesar pentru a ajuta copiii să supraviețuiască, să se dezvolte și să-și realizeze potențialul, din copilăria timpurie până la adolescență. Și nu renunțăm niciodată.

**UNICEF Innocenti - Biroul Mondial de Cercetare și Previziune** abordează problemele de cea mai mare importanță pentru copii, atât cele existente, cât și cele emergente. Acesta promovează schimbarea prin cercetare și anticipare într-o gamă largă de probleme legate de drepturile copilului, stimulând dezbateri la nivel global și implicând activ tinerii în activitatea sa.

**The Prevention Collaborative** lucrează pentru a reduce violența împotriva femeilor și copiilor acestora prin consolidarea capacității actorilor-cheie de a implementa programe de prevenire eficiente, bazate pe principii feministe și pe învățarea bazată pe dovezi și pe practică. Răspundem nevoilor specifice ale practicienilor și partenerilor de implementare prin colectarea de dovezi, sprijinirea organizațiilor cu îndrumare adecvată și garantarea utilizării responsabile a fondurilor oferite de donatori.

**Equimundo: Centrul pentru Masculinități și Justiție Socială** activează la nivel internațional și în SUA din 2011 pentru a implica bărbații și băieții ca aliați ai egalității de gen, a promova o masculinitate sănătoasă și a preveni violența. Equimundo acționează pentru atingerea egalității de gen și a justiției sociale prin transformarea tiparelor intergeneraționale de vătămare și promovarea unor tipare de îngrijire, empatie și responsabilizare în rândul băieților și bărbaților de-a lungul vieții.

# pentru fiecare copil, răspunsuri